

Proiectul de Îmbunătățire a Drumurilor Locale ale Republicii Moldova

PLAN DE MANAGEMENT DE MEDIU ȘI SOCIAL AL ANTREPRENORULUI

*Coridorul 13 „Drumul L 390 Pîrlîța – Nisporeni
KM 23 + 400 – KM 32 + 942”*

Contract: LRIP/W4/03

Iulie, 2019

Pagina de Copertă

Titlul proiectului	Proiectul de Îmbunătățire a Drumurilor Locale ale Republicii Moldova Contract - LRIP/W4/03
Beneficiar	Administrația de Stat a Drumurilor ASD
Reprezentant/ Antreprenor	CS "NOUCONST" SRL
Tipul lucrărilor	<i>Reabilitarea sectorului de drum: L 390 Pîrlîța – Nisporeni KM 23 + 400 – KM 32 + 942</i>
Mastru Poduri	Ivan Madan
Șef (șefi) de șantier Diriginte de șantier	Fiodor Lozan
Responsabil de Mediu (Expert de mediu și social)	Viorel Vlăsa
Data începerii lucrărilor	05 August
Durata estimativă a lucrărilor	Februarie 2020
Coordonator SSM (Expert în domeniul sănătății și siguranței)	Vasile Onceanu

	Data	Departament/ Funcția	Nume și prenume	Semnătura
Elaborat		Expert de mediu	Viorel Vlăsa	
Revizuit				
Revizuit				
Verificat				

Cuprins:

1. Introducere	5
1.1 Condiții generale	5
1.2 Cadrul normativ- legal și instituțional	6
2. Metodologia.....	7
2.1 Obiectivele proiectului și PMMS-A	7
2.2 Activitățile proiectului	8
2.3 Specificații ale managementului de mediu	8
3. Impactul asupra mediului și sănătății angajaților	10
3.1 Faza de construcție	10
3.2 Faza de exploatare	11
3.3 Măsuri de siguranță sociale și de mediu	11
4. Măsuri de atenuare	12
4.1 Faza de construcție	12
4.1.1 Materia primă, producerea.....	12
4.1.2 Impacturi de mediu și măsuri de atenuare	13
4.1.2.1 Monitorizarea calității apei	13
4.1.2.2 Monitorizarea calității aerului atmosferic	14
4.1.2.3 Zgomot și vibrații în timpul construcției	15
4.1.2.4 Deșeurile de construcție și menajere	16
4.1.2.5 Eroziunea solurilor/alunecări de teren	16
4.1.2.6 Degradarea peisajului.....	18
4.1.2.7 Săpături și drenaje	18
4.1.2.8 Circulația și siguranța rutieră	18
4.1.2.9 Prevenirea și controlul poluărilor accidentale.....	19
4.1.2.10 Funcționarea și locațiile organizărilor de șantier / șantierele temporare.....	19
4.1.2.11 Accesul la terenuri și gospodării.....	20
4.1.3 Impacturi sociale și măsuri de atenuare	21
4.1.3.1 Managementul Riscurilor HIV/SIDA și BTS.....	22
4.1.3.2 Planul Social și de Gen	23
4.1.3.3 Management a Riscurilor TP	23
4.2 Faza operațională	23
4.2.1 Calitatea aerului	24
4.2.2 Zgomot	24
4.2.3 Siguranță rutieră.....	24
5. Planul de monitorizare de mediu	24
5.1 Prezentare generală.....	24
5.2 Monitorizarea Măsurilor de Atenuare a Impactului de Mediu	25
5.2.1 Monitorizarea Zgomotului și Calității Aerului	25
5.2.2 Monitorizarea Calității Apei	25
5.2.3 Monitorizarea Calității Solului	25
5.3 Monitorizarea măsurilor de atenuare a impactului social	26
6. Măsuri instituționale	25
6.1 Prezentare generală	26
6.2 Agenții cheie	26
6.3 Rolul agenților implicate	26
6.4 Rapoartarea.....	26
6.5 Finalizarea proiectului	28
7. Anexe.....	29

LISTA ACRONIMELOR

ENG	RO	DENUMIREA EXTINSĂ
BD	DL	Documentația de Licitație
CC	A	Antreprenorul
CEMP	PMMS-A	Planul de Management de Mediu și Social al Antreprenorului la etapa Construcției
EIA	EIM	Evaluarea Impactelor asupra Mediului
ESMP	PMMS	Planul de Management de Mediu și Social
ESMF	ESMF	Cadrul Legal pentru Managementul de Mediu și Social
GoM	GM	Guvernul Republicii Moldova
Km	Km	Kilometru
LPA	APL	Autoritatea Publică Locală
LRIP	PÎDL	Proiectul de Îmbunătățire a Drumurilor Locale
MoE	MADRM	Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului
MTRI	MTID	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor
MEI	MEI	Ministerul Economiei și Infrastructurii
NGO	ONG	Organizație non-guvernamentală
OP	PO	Politica Operațională
PMC	CMP	Consultant în Managementul Proiectului
PPE	PPE	Echipament individual de protecție
RoW	RoW	Ampriza drumului
SEE	EES	Expertiza Ecologică de Stat
SRA	ASD	Administrația de Stat a Drumurilor
ToR	TDR	Termenii de Referință
WB	BM	Banca Mondială

1. INTRODUCERE

Planul de Management de Mediu și Social al Antreprenorului evidențiază acțiunile și măsurile necesare întreprinse de către antreprenor pentru managementul tuturor impacturilor de mediu și sociale pe toată durata lucrărilor de reabilitare a drumurilor în concordanță cu legislația de mediu. Ținând cont de scopul lucrărilor de reabilitare planificate, lucrările le vom desfășura, pe cât posibil, pe structura existentă a drumului, în zona existentă a drumului care se vor efectua în conformitate cu specificațiile evidențiate în proiect -LRIP/W4/03. Intervențiile propuse de noi în cadrul reabilitării drumului L390, sunt, în general: tratamente ale suprafeței, corectarea formei, refacerea și consolidarea prin acoperire, consolidarea prin reconstrucție, repararea și înlocuirea elementelor care asigură siguranța în trafic, reabilitarea podurilor și podețelor și reabilitarea sistemului de drenaj de pe marginea drumului.

Prezentul raport privind Planul de Management de Mediu se referă la *Coridorul 13, Contractul 3: L390 Pîrlița – Nisporeni km 23+400- km32+942* (vezi Figura și Tabelul 1.1).

Tabelul 1.1. Sub-proiectul din cadrul Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale C13.3

Nr.	Sector	Raion / lungimea drumului ~ km
	Contract :LRIP/W4/03	
C13.3	"Drumul L390 Pîrlița-Nisporeni km 23+400 – km32+942"	9.542 km C13.3

Figura 1-1: Amplasarea sub-proiectelor din cadrul Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale

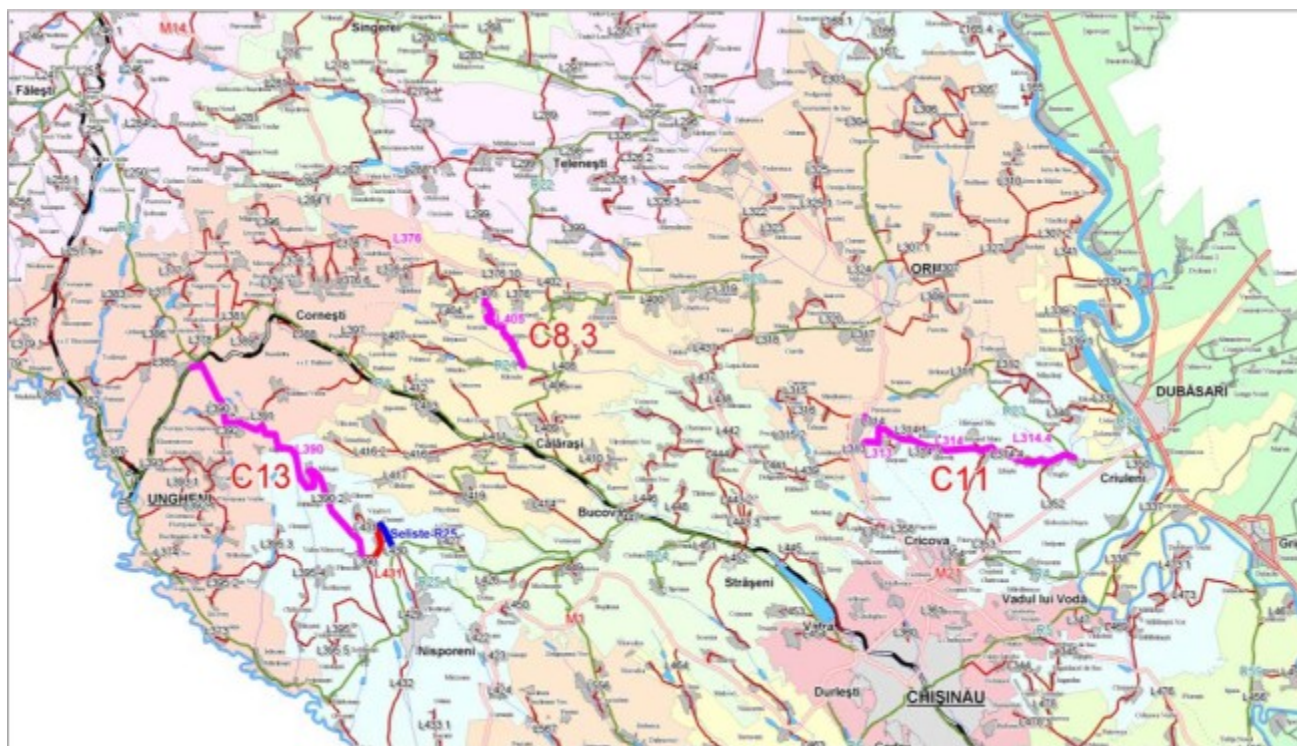

Figura 1-2: Coridorul C13 din cadrul Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale -LRIP/W4/03

1.1 Condiții generale

Pentru a atinge obiectivele Proiectului- LRIP/W4/03 de Îmbunătățire a Drumurilor Locale ne propunem pentru implementare următoarele acțiuni:

- Asigurarea unor suprafețe asfaltate de-a lungul întregului traseu din cadrul Proiectului;
- Repararea sau înlocuirea structurilor existente, după caz;
- Asigurarea drenajului normal, atât longitudinal cât și transversal, în conformitate cu standardele naționale în vigoare;
- Asigurarea mijloacelor de protecție (ex. îngrădiri de protecție) în zonele expuse cel mai mult la riscuri;
- Reabilitarea intrărilor în gospodării și restabilirea terenurilor, după necesitate;
- Asigurarea inventarului drumului și marajului în conformitate cu standardele și normativele în vigoare;
- Asigurarea benzilor rezonatoare și a indicatoarelor rutiere, după caz, pentru a mări securitatea pietonilor în locurile sensibile.

După cum s-a menționat anterior, toate lucrările de reabilitare pe sectorul de drum L390 le vom desfășura în limita amprizei existente a drumului și nu se prevăd alocări de teren suplimentare. Lățimea carosabilului nu va fi supralărgită. În dependență de sector și spațiul disponibil, lățimea va varia între 6.0 și 7.0 m. Lucrările de reabilitare a drumului L390 conform prevederilor Cadrelor Legale pentru Managementul de Mediu pentru Proiectul de Îmbunătățire a Drumurilor Locale, materialele de construcție, așa cum e nisipul, prundișul de râu, pământul pentru construcția terasamentelor sau piatra concasată vor fi obținute exclusiv din sursele existente licențiate, iar pentru transportarea lor sunt prevăzute doar drumurile existente. Cantitatea asfaltului reciclat pe coridorul C13 va constitui un volum de circa~ 6060 m³. Partea benefică a reciclării asfaltului este:

- Păstrarea resurselor naturale;
- Neocuparea locurilor din cauza stocării resurselor reciclabile;

- Cantitatea redusă de materiale livrate pe șantier/de pe șantier, cu economisirea motorinei.

1.2 Cadrul normativ-legal și instituțional

Proiectul se supune obligației de a respecta o serie de politici, condiții legale și de reglementare și alte standarde aplicabile relevante pentru acest Plan. Cerințele naționale referitor la evaluarea mediului în cadrul proiectului este stipulate în Legea privind Expertiza Ecologică din 1996 și Legea privind Evaluarea Impactelor asupra Mediului din 2014. Celelalte alte legi și coduri, relevante la proiectare și implementarea Proiectului, sunt prezentate în (Anexa 4). Însă, pe parcursul implementării Proiectului, această listă va fi reexaminată și actualizată sau completată, incluzând orice posibile schimbări recente.

Rolul și responsabilitățile instituționale bine definite și buna organizare a activităților în cadrul instituției noastre sunt cheia implementării efective a măsurilor de salvagardare a mediului, menționate în acest PMMS-A.

Participanții de bază responsabili de procesul de implementare a PMMS-A sunt:

- ASD;
- Consultantul ASD în Managementul Proiectului (CMP);
- Consultantul ASD în Supraveherea Tehnică a Lucrărilor de Construcție (sau Managerul de proiect);
- Antreprenorul.

Participanții de bază responsabili de procesul de implementare a PMMS-A vor supraveghea, coordona și monitoriza procesul de implementare. Implicate în acest proces vor fi și instituțiile de nivel raional, așa cum sunt Inspecțiile PM Raionale și Centrele de Sănătate Publică, ex. prin inspectări organizate pe șantierul de lucru al Antreprenorului și monitorizarea executării operațiilor de lucru în conformitate cu legislația națională. La nivel local, vor fi implicate Primăriile sau alți reprezentanți locali din comunități, ex. în cazul unor plângeri sau în cazul unor necesități de soluționare a unor probleme de ordin local. **ASD** este autoritatea executorie a proiectului și este responsabilă de implementarea în mod convenit a Proiectului. ASD va obține suport din partea unui Consultant în Managementul Proiectului (CMP), care va oferi asistență în administrarea contractului și implementarea Proiectului, în baza celor mai bune practici

Consultantul ASD în Supraveherea Tehnică a Lucrărilor de Construcție sau Managerul de proiect va fi responsabil de supravegherea tuturor lucrărilor în ansamblu executate de Antreprenor.

Pe șantier, Antreprenorul este responsabil de a întreprinde acțiunilor de remediere în cazul unor incidente și de informarea Managerului de Proiect al ASD și Specialistului responsabil de mediu al ASD despre orice astfel de incidente. Monitorizarea și impunerea măsurilor coordonate de minimalizare a impactelor sunt aspecte importante ale procesului de implementare.

2. METODOLOGIA

2.1 Obiectivele proiectului și PMMS-A

În Planul de Management de Mediu și Social al Antreprenorului (PMMS-A) am descris măsurile de atenuare, monitorizare și instituționale pe care le vom lua în calcul în timpul implementării proiectului pentru a elimina impacturile adverse, compensarea lor sau reducerea lor la un nivel acceptabil. Acest PMMS-A pentru coridorul C13 din cadrul Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale este întocmit în conformitate cu prevederile Cadrului Legal aprobat pentru Managementul de Mediu și Social pentru Proiect, în scopul:

- respectării tuturor cerințelor relevante la mediu, social și sănătății ocupaționale ale Guvernului Republicii Moldova și BM;
- aplicării unor intervenții durabile de reabilitare a drumurilor, acceptabile în plan ecologic și social;
- informării ASD și Antreprenorului despre strategiile și măsurile de management de mediu, aplicabile pentru implementarea sub-proiectelor.

Conform Termenilor de Referință, la întocmirea PMMS au fost abordate următoarele aspecte:

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

- Identificarea posibilelor impacte la diferite etape ale Proiectului;
- Schițarea măsurilor de a fi adoptate în procesul de planificare și proiectare detaliată, pentru evitarea sau reducerea la minimum a impactelor negative asupra mediului și comunităților afectate;
- Formularea anumitor măsuri specifice de minimalizare a impactelor pentru a evita sau, cel puțin, a reduce la minimum impactele negative din cauza proiectului la faza de pre-construcție, construcție și exploatare;
- Pregătirea unui plan de monitorizare a implementării cuvenite a măsurilor de minimalizare a impactelor pentru eficacitatea lor în combaterea impactelor negative;
- Stabilirea unui mecanism instituțional de implementare, monitorizare a Planului de Management de Mediu și Social inclusiv raportarea.

2.2 Activitățile proiectului

Proiectul -**LRIP/W4/03** are drept scop reabilitarea *Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942* prin diferite tipuri de lucrări de construcție, ce variază de la lucrări minime de întreținere (reparare, astuparea spărturilor, controlul vegetației, repararea și înlocuirea parapetului), corectarea formei, refacere și consolidare prin acoperire și până la consolidarea prin reconstrucție a diferitelor segmente de drum. Activitățile de construcție efectuate de noi vor avea ca efect, inevitabil, poluarea aerului și a apei și creșterea nivelului de zgomot pe o perioadă limitată.

2.3 Specificații ale managementului de mediu

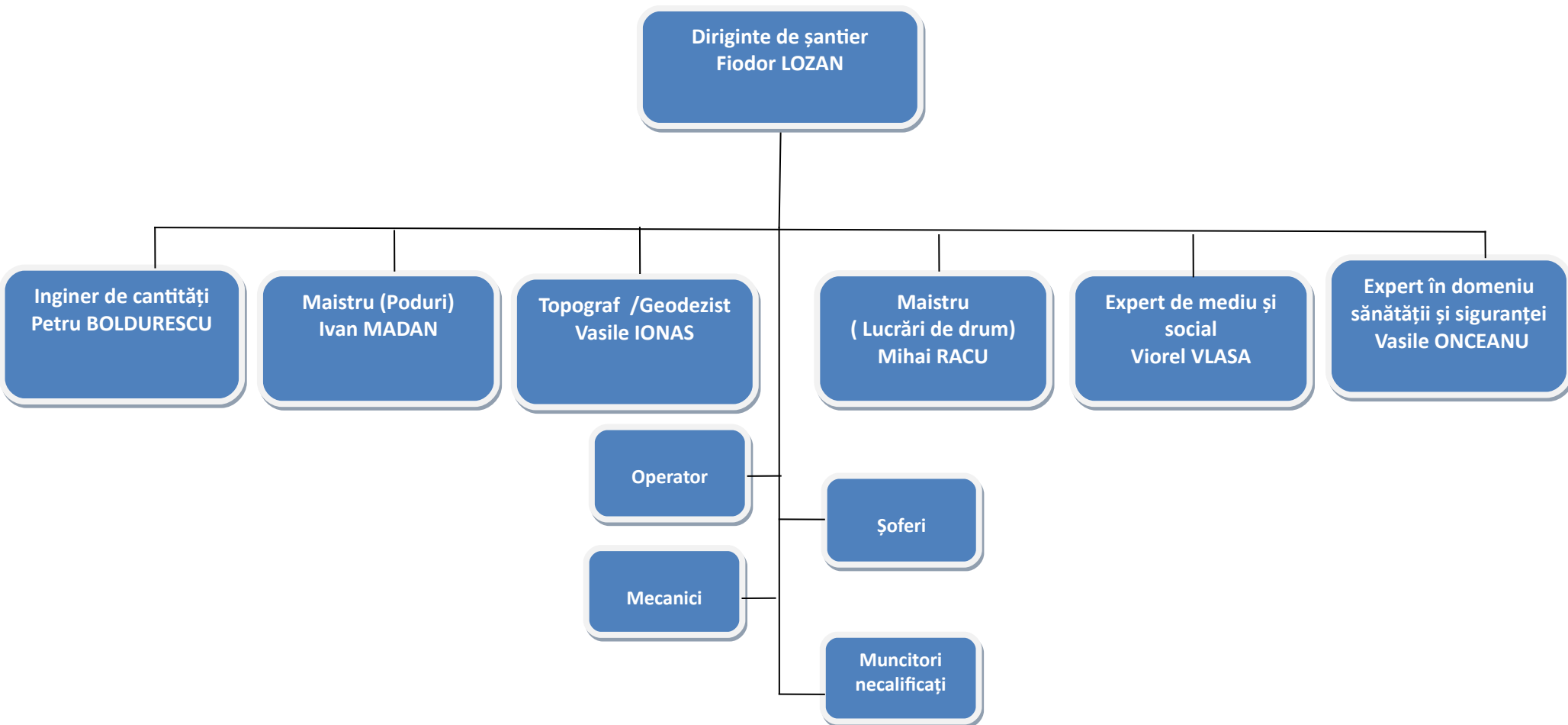
Documentele contractuale ale proiectului- **LRIP/W4/03**, sunt pregătite de consultant, ce specifică faptul că ASD și contractanții constructori vor implementa acest PMMS-A. Pentru a facilita implementarea procesului în timpul fazei de construcție, specificațiile de protecție a mediului au fost pregătite ca document de sine stătător care au fost inclus în specificațiile tehnice ale documentelor de licitație.

Personalul cheie agajat în reabilitarea drumului L390, Proiectul -LRIP/W4/03

1. Diriginte de șantier / Inginer superior – Fiodor LOZAN
2. Inginer de cantități –Petru BOLDURESCU
3. Topograf/Geodezist- Vasile IONAS
4. Maistru (Lucrări de Drum)- Mihai RACU
5. Maistru (Poduri)- Ivan MADAN
6. Expert de mediu și social- Viorel VLASA
7. Expert în domeniul sănătății și siguranței – Vasile ONCEANU

ORGANIGRAMA

3. IMPACTURI ASUPRA MEDIULUI ȘI SĂNĂTĂȚII ANGAJAȚILOR MĂSURILE DE MINIMALIZARE A IMPACTELOR

Așteptările noastre sunt ca drumul reabilitat să genereze multe efecte benefice. Drumul L390 în condiții bune va reduce ambuteiajele, uzura motoarelor, defectarea autovehiculelor și accidente rutiere. Se va facilita mobilitatea mai rapidă și a bunurilor și se vor reduce costurile de transport. Beneficiile ulterioare pentru economie, sănătate publică și siguranță justifică proiectul. În plus, construcția unei rețele durabile de scurgere pe margine va asigura evitarea inundării drumului și blocarea scurgerilor. Acest lucru va avea un impact pozitiv asupra sănătății publice și va spori durata de viață a drumului. Au fost de asemenea identificate potențialele efecte negative asupra mediului și populației, care se limitează în principal la faza de construcție, și sunt listate mai jos. Majoritatea impacturilor potențial negative vor avea atribuție la activitățile din perioada de pre-construcție și construcție și, ca atare, vor purta în mare parte un caracter temporar, cauzând efecte negative minore, localizate, de scurtă durată, în mare parte reversibile

3.1 Faza de construcție

În timpul reabilitării *Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942* poate fi afectat:

- **Mobilitatea comunității și proprietarii de mici afaceri și magazine** de pe oricare din părțile drumului advers în timpul construcției, de exemplu prin lipsa temporară a accesului la afaceri de pe drum, iar măsurile de atenuare pentru aceste efecte le vom pre-planifica și le vom desfășura înaintea începerii construcției.
- **Calitatea apei de suprafață** a corpurilor de apă din imediata apropiere a zonelor de construcție a proiectului, dacă produsele de eroziune și înnămolirea, materialele de construcție, inclusiv materialele de umplere și nisipul din gropile de împrumut, deșeurile de construcție, apa folosită în activitățile de construcție și efluenții din organizările de șantier sunt lăsate să ajungă în corpurile de apă, mai ales în timpul ploilor.
- **Calitatea apei subterane**, în mod advers de extracțiile necontrolate de apă și deversarea, la întâmplare, a apei poluate pe pământ.
- **Calitatea aerului**, datorită emisiilor provenite de la instalațiile funcționale precum unitățile de zdrobire, instalațiile de amestec fierbinte, centralele de dozare și betonierelor. Mai mult, transportul materialelor de construcție și echipamentelor și transportul și eliminarea materialelor brute și decopertarea pavajului pot ajuta la deteriorarea calității aerului.
- **Nivelurile de zgomot** și de vibrații în și în jurul zonelor de construcție pot crește ca rezultat al folosirii utilajelor de construcție și în timpul încărcării și descărcării de material.
- **Solul** în zonele excavate se poate eroda și poate fi purtat de alunecări; materialele excavate pot fi spălate sau purtate de vânt dacă nu sunt acoperite. În plus, solul poate fi contaminat prin scurgeri accidentale de produse petrolifere și substanțe chimice periculoase folosite în zonele de construcție.
- **Zonele umede**, prin deșeurile de construcție, evacuarea emisiilor și creșterea nivelului de zgomot ce pot influența flora sensibilă și fauna ce populează zonele umede.
- **Manipularea, depozitarea și eliminarea materialelor periculoase și a deșeurilor** pot, de asemenea, contamina mediul dacă sunt eliberate accidental.
- **Eliminarea resturilor și a deșeurilor de construcții** precum materialul provenit din decopertarea pavajului pot, de asemenea, contamina împrejurimile și apă subterană.
- **Locația și activitatea organizărilor de șantier și șantierelor temporare** pot nu doar să deterioreze mediul înconjurător din imediata apropiere, dar și să contamineze împrejurimile cu deșeuri. Deplasările pedestre și de trafic pot fi afectate în mod advers de închiderile de drum, depozitarea materialelor de construcție și resturile și praful generate de activitățile de construcție.
- Pot apărea **modificări temporare ale utilizării terenurilor** dacă se realizează cariere și gropi săpate pentru extracția materialelor de bază și de umplere.

- **Sănătatea publică** poate fi afectată în mod advers dacă este lăsată apa să inunde în și în jurul zonelor de construcție și a organizărilor de șantier, și prin nivelurile crescute de praf și zgomot.
- **Securitatea și Sănătatea ocupațională a muncitorilor** pot fi afectate în mod advers datorită mediului de lucru periculos unde pot fi prezente zgomotul puternic, praf, deplasările nesigure ale utilajelor etc.
- **Impactul asupra comunităților de proiect** în timpul fazei de construcție poate rezulta din conflictele ce pot eventual apărea între muncitori și comunitățile locale, răspândirea bolilor răspândite vectorial și transmisibile, inclusiv creșterea HIV/SIDA și BTS, traficul de persoane, inclusiv tineri și femei și din suspendarea veniturilor și serviciilor și deplasarea utilităților.

Toate efectele negative menționate mai sus pentru faza de construcție sunt localizate spațial, temporar și de scurtă durată și pot fi atenuate prin cele mai bune practici de management de construcții și prin măsuri de atenuare detaliate în secțiunea următoare. Planurile și proiectările ingineresti corespunzătoare, care iau în considerare aspectele de mediu și cele sociale, vor evita sau reduce majoritatea potențialelor efecte adverse ale construcției asupra mediului și vieții sociale.

3.2 Faza de exploatare

Accesul la transportul auto, inclusiv transportul public ar ajuta comunitățile afectate de proiect să aibă acces mai bun la infrastructuri sociale precum spitale, școli și piețe de realizare a produselor, și la alte servicii. Acestea vor îmbunătăți calitatea vieții și va rezulta într-o valoare crescută a terenurilor. Efecte negative, precum accidentele rutiere, niveluri de zgomot mai mari, deteriorarea calității aerului ar putea apărea.

Impacturile potențiale negative din timpul fazei de dare în exploatare a proiectului pot fi:

- **Calitatea aerului** ar putea fi afectată de așa poluanți, cum sunt gazele de eșapament și praful, la fel și mirosurile neplăcute, atât pe șantier, cât și în afara lui. O altă cauză de poluare a aerului cu potențial de afectare directă sau indirectă, pe o perioadă temporară, sunt poluanții generați în timpul transportării, folosirii și/ori stocării temporare a betonului asfaltic, bitumului și altor materiale potențial periculoase. creșterea marginală a nivelului de poluanți în aer deoarece mai multe autovehicule vor folosi drumul după reabilitare; totuși, aceasta va fi compensată de emisii mai mici ale vehiculelor noi, ce vor circula la viteze mai eficiente.

- **Nivelurile de zgomot** posibil nesemnificativ va crește deoarece mai multe vehicule vor accelera la viteze mai mari.

- **Apa de suprafață** poate fi afectată advers prin creșterea traficului pe drum. În plus, accidentele rutiere pot avea ca rezultat scurgeri de fluide sau substanțe chimice care pot contamina corpurile de apă din apropiere.

- **Accidentele rutiere** pe Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942 posibil pot crește datorită numărului mai mare de autovehicule ce folosesc drumul la viteze crescute. Dacă nu sunt adoptate măsuri de control, acest lucru poate devin critic pentru pietoni și pentru traficul ne-motorizat. Utilajele agricole nesemnificate și manevrate necorespunzător pot influența, de asemenea, creșterea accidentelor rutiere. În plus, un număr mai mare de vehicule circulând cu viteze crescute pot reprezenta o amenințare pentru viața sălbatică și pentru animalele domestice de pe drum. Regulamente și masuri de aplicare a acestora pentru controlul vitezei ar trebui să fie dezvoltate la nivel național, nu doar pentru proiect. Măsurile propuse de minimalizare a impactelor sunt prezentate ca sumar în acest PMMS, (Anexa 1).

3.3 Măsuri de siguranță sociale și de mediu

Principalul obiectiv al formulării acestui PMMS-A este să respectăm un set de măsuri sociale și de mediu ce se adresează impacturilor adverse asupra mediului. Următoarea schemă a priorităților am adoptat-o în ordine erarhică din perspectiva evidențierii măsurilor de siguranță.

Evitarea situațiilor de impact advers social și asupra mediului	Reducerea impactului advers	Atenuarea în cea mai mare măsură a impactului advers	Compensare, când atenuarea nu este adecvată
---	-----------------------------------	---	---

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

Prin urmare măsurile menționate mai sus reduc riscurile legate de sănătate și securitatea muncitorilor cât și a mediului înconjurător. Astfel *angajații sunt asigurați cu apă, hrană, cazare după caz și dotați cu echipamentul personal de protecție necesar*, conform standardelor în vigoare și cerințelor legale relevante riscurilor la locul de muncă și de cazare a personalului.

Muncitorii antrenați în efectuarea lucrărilor sunt cazați conform **contractului de locațiune** (Anexa 5.) în s. **Seliște r-nul Nisporeni..** Numărul estimativ de persoane ce pot fi cazate este de **30 de persoane**, spațiul dat întrunește condiții normale de trai:

-2 blocuri sanitare;

- odăi de locuit cu mobilier respectiv.

Aprovizionarea cu hrană și apă potabilă este livrată prin intermediul agentului economic ce prestează astfel de servicii conform **Contractului încheiat** (vezi Anexa 5).

Apele uzate rezultate în urma activităților gospodărești și de uz personal se acumulează într-o hazna impermeabilă cu ulterioară evacuare în baza de contract cu serviciile specializate în domeniu la stația de epurare din r-nul Nisporeni. Deșeurile provenite din activitățile casnice sunt gestionate (**colectarea, transportul, valorificarea și eliminarea**) de către serviciile specializate din cadrul APL Seliște r. Nisporeni și se evacuează centralizat la gunoiște aurorizată.

4. MĂSURI DE ATENUARE

În acest capitol am descris măsurile generale necesare de atenuare a impactelor. Este important de menționat că aceste măsuri sunt prezentate ca cerințe generale indiferent dacă pe timpul perioadei de construcție se constată că PMMS-A nu a specificat o anumită locație sau măsură de atenuare. Măsurile de atenuare sunt listate ca principii de aplicat acolo unde este relevant și sunt definite mai bine în PMMS-ul Antreprenorului.

4.1 Faza de construcție

4.1.1 Materia prima, producerea

Reabilitarea drumului **L390 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942** (șantier) este asigurat cu materie primă de construcție depozitată pe teritoriul (depozite) **Bazei de beton asfaltic din str. Ghidighici 5, or. Vatra, Municipiul Chișinău**, cât și pe șantierul de lucru conform **Contractului** (Anexa 5).

Baza de beton asfaltic dispune de stație de asfalt de tip LINTEC CSD 1500/4 ce are ca gen de activitate producerea mixturi asfaltice cu o activitatea periodică, capacitatea maximă de producere este de 120 t/h în condiții când umiditatea aerului nu e mai mică de 3%.

Dozarea pe proporții, malaxarea și descărcarea este automatizate. Utilajul necesar este aprobat de către Managerul Proiectului. Cântarul de la uzina de asfalt este sensibil până la 0.5% din încărcătura maximal posibil necesară. Uzina este dotată cu un sistem modern de control al emisiilor gazelor de eșapament și de colectare a particulelor de praf. Sistemul colectează toate particulele de praf mărunte, încât particulele mărunte colectate să fie disponibile pentru reutilizare ca filer mineral în amestecuri sau evacuat, dacă e cazul. Proporțiile de bitum și agregate din malaxor sunt în conformitate cu formula compoziției aprobate a amestecului. Durata de malaxare este destul de suficientă pentru a obține o aprobare deplină a agregatelor cu bitum și o malaxare deplină a filerului cu bitumul și, nici într-un caz, nu va fi mai mică decât durata de malaxare recomandată de producătorul uzinei.

Transportarea materialul de asfalt amestecat este transportat de la uzină la locul de așternere în camioane autobasculante special rezervate și destinate pentru acest scop. Camioanele au o caroserie corespunzătoare, sunt ermetic acoperite cu pânze impermeabile (prelate). Camioanele pentru transportarea asfaltului sunt asigurate cu porturi (orificii) de fiecare parte a caroseriei pentru măsurarea temperaturii încărcăturii.

În componența stației intră:

- 1) Sistemul de alimentare rece cu agregate
- 2) Uscător pentru sortare și uscare SD 09.
- 3) Unitatea de filtrare FI 03.
- 4) Containerele agregate fierbinți + Siloz pentru filer FS 01.
- 5) Unitatea de cântărire și malaxare MX 03.
- 6) Cabina de control și sistemul electric.
- 7) Camera pompelor.

Sursele principale de emisii în aerul atmosferic sunt:

Instalația de producere a asfaltului LINTEC CSD 1500/4, cuptorul pentru încălzirea bitumului, compresorul, depozitul de combustibil, depozitul de bitum (smoală lichifiată) depozitul de materie inertă (nisip, pietriș) transportul auto.

În total la întreprindere sunt 13 surse de emisie a substanțelor poluante în aerul atmosferic dinre care 2 surse sunt organizate iar 11 surse sunt neorganizate confirmate prin **Actul nr. 097890** din 07.08.2015 al Agenției Ecologice Chișinău. De la sursele de poluare se emit 14 ingrediente (compuși): 7 compuși solizi, 7 compuși lichizi și gazoși. Emisiile sumare de substanțe poluante în aerul atmosferic constituie *2,374 t/an*. Plata calculată pentru emisiile de poluanți în aerul atmosferic constituie *2044,99 lei/an*, conform **Autorizației pentru emisii nr. 0190**.

Apele utilizate pentru procesul tehnologic sunt centralizat conform contractului încheiat cu S.A “Apă –Canal Chișinău “

Apele metiorice sunt evacuate printr-un canal de relief, cu amenajarea deversorului în aval din beton și piatră spartă.

Deșeurile de producere *-1,44t/an, sediment solide și 0,08t/an produse petroliere* sunt utilizate la producerea de amestec asfaltic, iar fracțiile brute după cernerea materie prime se utilizează la construcția drumurilor.

Deșeurile menajere solide de pe teritoriul Bazei de beton asfaltic sunt acumulate în container metalic returnabil și evacuate de către transport specializat în bază de contract. **Contractual nr.23/PS/I/02-19**(Anexa5).

4.1.2 Impacturi de mediu și măsuri de atenuare

4.1.2.1 Monitorizarea calității apei și protecția resurselor freactice de apă din fântânile locale

Pe **L390 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942** se găsesc fântânile locale situate în limita Amprizei sau în imediata apropiere de Ampriză. Respectiv pe margine drumului, distanța de la axa drumului, **LRIP Coridorul 13**, avem: PC 27+870-8 (fântâni pe dreapta); PC 30+540-6 (fântâni pe dreapta), (Anexa 3). Apele freactice sunt o sursă majoră de apă potabilă pentru populația rurală: circa 70 % din populația rurală mizează pe apa din fântânile freactice, care sunt foarte vulnerabile la impactele antropogene,

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

contaminarea surselor de apă fiind legată, preponderent, de zonele rurale. Dat fiind că nu au fost făcute testări, informația obținută de la autoritățile medicale ne determină să considerăm, că din șirul de substanțe contaminante naturale și antropogene fac parte nitratele și indicatorii microbiologici. De-a lungul drumului mai sunt situate și fântâni arteziene, deaceia este important de a le ține acoperite în procesul de construcție, la fel ca și celelalte fântâni cu ape freactice de-a lungul drumului. Fântânile arteziene sunt surse de apă subterană de la adâncimi, deaceia nu trebuie să fie permisă poluarea în jurul acestor fântâni.

Pentru a reduce la minimum riscurile din cauza operațiilor permanente în vecinătatea unor fântâni, ne propunem să le acoperim cu capace improvizate (cele care nu au) pentru a stopa pătrunderea prafului și poluanților fizici; să *prelevăm probe de apă* pentru testarea calității apei în toate fântânile, situate în raza de circa 5 m de la marginea drumului, care corespunde aproximativ cu lățimea Amprizei drumului. Aceste testări le vom efectua la începutul lucrărilor de construcție, pentru a examina situația actuală în baza standardelor naționale în vigoare și principiilor ale Organizației Mondiale de Sănătate privind calitatea apei potabile. Testarea apei o vor face *laboratoarele acreditate* în aceste servicii, prin încheierea unui contract. Astfel de analize le planificăm semestrial cu excepția timpului rece când nu vor fi lucrări.

În timpul lucrărilor de construcție, există riscul unor impacte negative (ex. afectarea din cauza prafului sau altor poluări ale aerului în cazul neacoperirii acestor fântâni, sau din cauza scurgerilor neorganizate ale apelor de pe suprafață sau scurgerilor substanțelor nocive în caz de accidente). Riscul poluării rămâne în vigoare și în timpul exploatarei, din cauza amplasării fântânilor în vecinătatea apropiată cu drumul. Pentru a reduce la minimum astfel de riscuri, de ne propunem să fie întreprinse următoarele măsuri:

- Să acoperim, în mod corespunzător toate fântânile cu ape freactice din zona potențială de influență, care au mai rămas încă neprotejate;
- Să asigurăm măsuri corespunzătoare pentru drenarea organizată a viiturilor de apă.
- Să depozităm corect deșeurile solide provenite din activitățile de construcție și din organizările de șantier.
- Să acoperim materialele de construcție și a stocurilor de material excavat cu un înveliș potrivit pentru a reduce pierderile de material și sedimentarea.
- Să păstrăm vehiculele și echipamentele în condiții bune de funcționare și asigurarea că nu vor apărea scurgeri de ulei sau combustibil.

4.1.2.2 Polurea apelor de suprafață

Râurile și cursurile de apă din zona de influență a Proiectului sunt elemente sensibile ale naturii. În timpul construcției, apele râurilor și cursurilor de apă pot fi neintenționat contaminate de scurgerile și deversările accidentale din cauza tehnicii de lucru, de gestionarea sau depozitarea incorectă a molozului în timpul construcției sau din cauza eroziunii în timpul lucrărilor executate lângă cursurile de apă de la suprafață. În locurile de construcție și reabilitare a podetelor, e posibilă tulburarea apelor, cu înnămolirea lor. În timpul ploilor, ar putea fi spălate și duse în apele râurilor și cursurilor de apă materialele de construcție, așa cum este prundișul de râu, nisipul, pământul de umplutură. Apele uzate rezultate din activitățile igienico – sanitare ale personalului în perioada de construcție vor fi colectate. Este vizată utilizarea de grupuri sanitare de tip toaletă – pentru care este necesară asigurarea întreținerii zilnice. Pentru acest scop vor fi încheiate contracte de prestări servicii cu operatori locali autorizați

Pentru a reduce la minimum astfel de riscuri, ne propunem respectarea următoarele reguli:

- Executarea lucrărilor de construcție, pe cât e de posibil, în timpul sezonului debitului scăzut de apă, pentru a reduce la minimum amenințarea de contaminare a apelor;
- Reducerea săpăturilor, reducând la minimum stocarea materialelor lângă apele curgătoare;
- Tăierea la minim vegetația riverane în timpul implementării lucrărilor.
- Interzicerea descărcării sedimentelor din apa pentru construcție direct în apele de suprafață a cursurilor de apă sau lacurilor.

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

- Interzicerea amplasării la locurile de muncă din apropierea cursurilor de apă a viceurilor mobile, amplasate stabil pe pământ și la o distanță convenită de la râuri / râulețe, conform legislației în vigoare, și deservirea lor regulată.
- Asigurarea unui management de construcție corect ce cuprinde instructajul operatorilor și ai altor muncitori

pentru a evita poluarea corpurilor de apă prin utilizarea echipamentelor și utilajelor de construcție.

- Depozitarea materialelor de construcție inclusiv a structurilor și a stocurilor de material

la cel puțin 50 m distanța de corpurile de apă și de zonele umede.

4.1.2.3 Monitorizarea calității aerului atmosferic

Poluarea aerului atmosferic

Activitățile de construcție și reabilitare, de obicei, sunt cauza unui *nivel temporar înalt de poluare a aerului* generat de așa poluanți, cum sunt gazele **de eșapament și praful**, la fel și mirosurile neplăcute, atât pe șantier, cât și în afara lui. O altă cauză de poluare a aerului cu potențial de afectare directă sau indirectă, pe o perioadă temporară, sunt poluanții generați în timpul transportării, folosirii și/ori stocării temporare a betonului asfaltic, bitumului și altor materiale potențial periculoase. Principala sursă de poluare a aerului este praful, SO₂, NO_x, CO, benzopirenul și carbohidrații. Impacte negative asupra calității aerului atmosferic au loc preponderent în vecinătate cu șantierele de construcție și demolare de-a lungul drumurilor, care duc spre aceste șantiere. Astfel de impacte sunt un lucru obișnuit în cazul lucrărilor de reabilitare a drumurilor și nu pot fi evitate în întregime. Cu toate acestea, planificarea și organizarea cu grijă și atenție a operațiilor de lucru, nivelul unor astfel de impacte și disconfortul creat băștinașilor poate fi redus până la un nivel acceptabil.

Alte surse de poluarea a aerului atmosferic sunt: Instalația de producere a asfaltului LINTEC CSD 1500/4, cuptorul pentru încălzirea bitumului, compresorul, depozitul de combustibil, depozitul de bitum (smoală lichifiată) depozitul de materie inertă (nisip, pietriș) transportul auto de la *Baza de beton asfaltic*

Un nivel ridicat de **praf** va fi, în mod inevitabil, generat în procesul lucrărilor de construcție în condiții uscate de timp. *Praful* nu numai că reprezintă un impact asupra sănătății și crează un disconfort pentru populația băștinașă afectată, dar mai este și o întrebare de securitate pentru participanții la circulația rutieră și brigada de construcție. Pentru a reduce la minimum riscul de afectare din cauza prafului, în contract vor fi incluse prevederi referitor la stropirea regulată a drumului, după necesitate, în perioadele uscate de timp. La întocmirea Planului de suprimare a *prafului*, va fi luat în considerație deficitul de apă din cauza rezervelor insuficiente și vor fi abordate cu atenție necesitățile băștinașilor în acest aspect, fără a veni în contradicție cu ele.

Propunem următoarele măsuri de atenuare a impactelor:

- Toate echipamentele și utilajele grele le vom păstra în maxima conformitate cu reglementările naționale.
- Limitarea folosirii combustibilului care poate produce un nivel ridicat de poluanți în aer, din cauza instalațiilor și echipamentelor doar cu aprobarea prealabilă scrisă a IPM.
- Umezirea solului și a stocurilor de nisip înainte de încărcare, în special în condiții uscate de vânt.
- Acoperirea grămezilor de nisip sau de agregat cu un volum mai mare de 20 m³ între pereți ce se extind peste înălțimea gramezii și dincolo de partea sa frontală.
- Asigurarea suprafețelor acceptabile pentru orice tip de vreme în cadrul șantierului în locurile unde există deplasări periodice de vehiculele.

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

- Depozitarea cimentului și a altor astfel de materiale cu granulație fină livrate în vrac, prevazute cu un indicator de alarmă de nivel înalt; cântarele cu buncăr vor fi ventilate cu filtre corespunzătoare.
- Folosirea transportoarelor de materiale eficiente din punctul de vedere al consumului de combustibil și bine întreținute, cu defletoare de evacuare corectă pentru a reduce emisiile la evacuare.
- Deconectarea motoarelor tuturor vehiculelor, cât timp sunt parcate pe șantier.
- Folosirea echipamentelor eficiente, utilajelor și vehiculelor verificate periodic pentru a putea realiza corecțiile sau reparațiile necesare și vom concura cu reglementările privind siguranța și poluare a aerului.
- Acoperirea pământului, nisipului și a altor materiale de construcție în timpul depozitării și transportului.
- Folosirea pulverizatoarelor de apă în timpul transportului și încărcării/descărcării nisipului,
- agregatelor și al tuturor materialelor similare, când există posibilitatea să se creeze praf.
- Montarea barierelor de protecție în locațiile unde există posibilitatea să bată vânturi puternice și
- să împrăștie praful sau materialul mărunț.
- Pulverizarea cu apă a zonelor goale și a drumurilor folosite pentru transportul materialelor.
- Spălarea roților și a părții inferioare a corpurilor vehiculelor la ieșirea din zonele de construcție cu agent economic ce prestează astfel de servicii conform contractului (Anexa 5).

4.1.2.4 Zgomotul și vibrațiile în timpul construcției

Șantierul de construcție *Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942* este o sursă de zgomot permanent și temporar, creat în anumite puncte sau răspândit mai departe în jur, care variază pe parcursul zilei și pe parcursul anumitor perioade de construcție. Intensitatea zgomotului depinde de tehnica de lucru utilizată, de echipament și camioane, cât și de distanța locului de desfășurare a activităților de construcție față de locurile rezidențiale și alți receptori sensibili. Cel mai mare zgomot în timpul construcției este produs de buldozere, vibratoare, compresoare, excavatoare și camioanele cu motorină, la fel și de frezele folosite la reciclarea asfaltului, care vor cauza temporar un nivel ridicat al zgomotului.

Ne propunem următoarele măsuri de atenuare:

- Restricția activităților de construcție zgomotoase în localități și transportării materialelor în timpul zilelor săptămânii. **(decât în intervalul dela 8.00-17.00)**
- Respectarea regimului de lucru de luni până vineri **de la 8.00 până la 17.00, în zilele de sâmbătă de la 8.00 până 15.00. Acolo unde pot fi afectate școlile, grădinițele, de schimbat orele de muncă după masă, după ora 15.00.**
- Suspendarea activităților de construcție în perioada sărbătorilor publice.
- Echiparea tuturor echipamentelor mecanice și a utilajelor cu mecanisme de reducere a zgomotului, precum amortizoare de zgomot pentru reducerea eficientă a sunetelor, în strictă conformitate cu reglementările aplicabile.
- Dacă este posibil, folosirea echipamentelor grele după un anumit grafic în timpul zilei.
- Izolarea echipamentelor de construcție care generează zgomote/vibrații excesive.
- Folosirea transportoarelor de mărfuri bine întreținute și dotate cu mecanisme de reglare a vitezei.
- Luarea măsurilor rezonabile, precum instalarea ecranelor acustice pentru reducerea zgomotului, lângă zonele sensibile la zgomot precum diferite edificii.

Informarea locuitorilor din comunități (prin ședințe planificate de membrii echipei de lucru cât și APL) privitor la lucrările de construcție care se vor face și anume: la orele de muncă – inclusiv de transportare a materialelor –vor fi limitate în localități; pentru a crea cât mai puține incomodități comunităților cât și în cazul unor lucrări inevitabile în afara orelor de muncă, locuitorii vor fi anunțați din timp prin intermediul APL.

Acolo, unde va fi folosită tehnica grea alături de construcțiile omenești (case, pereți etc.), vibrațiile ar putea duce, în cel mai nefavorabil caz, la distrugerii fizice. În satele, unde nu vor putea fi evitate astfel de riscuri, vom stabili, înainte de construcție, starea unor clădiri, care ar putea fi afectate, pentru despăgubire în cazul unor distrugerii ca rezultat al construcției.

4.1.2.5 Deșeurile de construcție și menajere

Toate deșeurile, materialele de construcție, așa cum este asfaltul, lemnul de construcție, nisipul și prundișul de râu, saci de ciment, la fel și deșeurile menajere solide din tabăra de trai, oficii, cantine (dacă e cazul), etc., vor fi colectate, păstrate și lichidate conform legislației în vigoare. Aceste deșeuri inițial le vom stoca la nivelul **Șantierului** conform **Contractului** (Anexa 5) după care vor fi supuse planului de gestionare a deșeurilor care va fi stipulat în raportul /planul trimestrial de monitorizare a factorilor de mediu conform scării ierarhice (*evitarea, reciclarea, evacuarea*), în conformitate cu legislația în vigoare.

Deșeurile menajere solide de pe teritoriul **Bazei de beton asfaltic** sunt gestionate conform **Contractului nr. 100/PS/I/06-19**(Anexa 5). Gestionarea tuturor tipurilor de deșeuri va fi conform contractelor încheiate cu întreprinderile prestatoare de servicii.

Deșeurile de la viceurile de pe șantier vor fi colectate și evacuate centralizat de către serviciile specializate din cadrul APL. Evacuarea și transportarea deșeurilor menajere solide se vor efectua conform **Contractului nr.100/PS/I/06-19**(Anexa 5). Materialele, care nu pot fi reciclate, vor fi lichidate în mod nepericulos, fiind evacuate în careva cavaliere aprobate. Deșeurile nocive vor fie depozitate și evacuate de pe șantier după demobilizare în conformitate cu legislația în vigoare conform contractelor încheiate cu întreprinderi prestatoare de servicii conform **Contractului nr. 100/PS/I/06-19**(Anexa 5). Pentru reciclarea sau evacuarea deșeurilor solide sau lichide conform cerințelor legii va fi manifestată o atitudine grijulie și respectată ordinea de păstrare a tuturor deșeurilor, ce vor fi evacuate de pe șantier. Ca parte a PMMS-A vor fi aprobate formulare pentru operațiile de lucru cu deșeurile cu respectarea ordinii de păstrare, care vor fi folosite pentru controlul deșeurilor evacuate de pe șantier. În așa mod, controlorul responsabil de deșeuri va păstra o copie a formularelor, șoferul având întodeauna cu el o copie însoțitoare, fiind sigur de semnarea acestui formular la locul final de descărcare. Toate înregistrările vor trebui să fie păstrate de către Antreprenor pentru audit, aceasta demonstrând, că Proiectul este realizat conform celor mai bune practici și conform legislației.

Gestionarea uleiurilor uzate și carburanților: pe șantier aceste deșeuri vor fi înregistrate în registre cu evidența materialelor respective, vor fi aplicate toate procedurile necesare de depozitare, transportare și utilizare a uleiurilor și carburanților, substanțelor chimice, de realimentare a uzinei și tehnicii și procedurile de reducere la minimum a riscului de contaminare a apelor freatică și solului. Pentru păstrarea tururilor uleiurilor și carburanților după folosire, vor fi folosite cisterne secundare, fiind imediat înlăturate orice deversări, pe cât de curând posibil. Gestionarea acestor deșeuri va fi efectuată de compania prestatoare de astfel de servicii S.C.”Gribex Com” S.R.L. conform **Contractului nr. 15/VC/E/06-19**(Anexa 5)

Reciclarea asfaltului frezat de pe Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pârlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942 va fi transportat și reciclat la **Uzina de beton asfaltic str. Ghidighici 5** care asigura în totalitate șantierul cu beton asfaltic de construcție, la fel la uzină vor fi spălate betonierele și echipamentul tehnic conform **Contractului nr.122/01-19** (Anexa 5). **Uzina de beton asfaltic** întrunește toate condițiile de protecție a mediului cât și sănătatea și securitatea muncitorilor, atât procesul tehnologic de producere a betonului asfaltic sunt certificate și respectiv dețin autorizații de funcționare.

Ne propunem următoarele măsuri de atenuare:

- Stabilirea zonele de acumulare preliminară a deșeurilor care nu vor produce daune învelișului de vegetație și altor componente ale mediului;
- Testarea asfaltului vechi pentru detectarea hidrocarburilor aromatice și toxice poli-aromatice înainte de refolosire sau depozitare, sau tratarea deșeurilor periculoase.
- Verificarea dacă rezidurile precum materialul de pavaj decopertat poate fi refolosit în cadrul proiectului sau de alte grupuri interesate.
- Identificarea zonelor potențiale de depozitare în siguranță aproape de zonele proiectului, iar în colaborare cu IPM și ASD investigarea condițiilor de mediu ale zonelor de depozitare și pregătirea recomandărilor pentru cele mai potrivite și mai sigure zone.
- Transferarea și înlăturarea materialului necorespunzător excavat (bitum și alte materiale mărunte de construcție) în locațiile stabilite acceptate de organizațiile relevante. Zona de depozitare a materialului înlăturat va fi departe de resursele de apă subterană și departe de zonele joase.
- Transportarea sistematică a materialelor necorespunzătoare excavate din zonele predispușe la eroziune.
- Refolosirea rezidurilor oricând este posibil.
- Recuperarea și refolosirea sau înlăturarea uleiului și lubrifianților folosiți de pe șantier, în conformitate cu reglementările naționale și locale.
- Evitarea arderii uleiului aruncat, materialului mărunț sau altor tipuri de deșeuri.

4.1.2.6 Eroziunea solului / alunecări de teren

Pentru eroziunea solului și alunecări de teren ne propunem următoarele măsuri de atenuare:

- Compactarea rambleurilor corect în conformitate cu standardele de proiectare.
- Consolidarea taluzurilor și canalelor laterale prin folosirea pietrișului sau învelișului de vegetație.
- Pe termen scurt, protejarea tuturor zonelor sensibile la eroziune, daune din cauza inundațiilor și transportul/sedimentarea aluviunilor prin lucrări de drenaj temporare sau permanente.
- Măsuri de prevenire a poluării apei de suprafață și a degradării malurilor.
- Folosirea captatoarelor de aluviuni în zonele unde se desfășoară lucrări de terasament adiacent corpurilor de apă incluzând zonele umede.
- Rambleierea canalelor proaspăt erodate și readucerea lor la formele naturale.
- Refacerea zonelor de odihna și organizărilor de șantier după utilizarea lor, pentru a preveni eroziunea.

4.1.2.7 Degradarea peisajului

- Pentru degradarea peisajului ne propunem următoarele măsuri de atenuare:
- Dezvoltarea măsurilor de consolidare a pantelor abrupte cu vegetație, iarbă și plante.
- Elaborarea unor metode eficiente de eliminare sau de rambleiere a solurilor extrase.
- Evitarea folosirii terenurilor arabile pentru împrumutul de pamânt. Dacă este inevitabil, stratul superior de sol (cca. 30 cm) va fi îndepărtat, depozitat și reumplut după terminarea operațiunii.

4.1.2.8 Săpături și drenajul

Săpăturile și stocarea temporară a pământului săpat, la fel și lucrările de construcție, înlocuire sau reparare a structurilor de drenaj, sunt un potențial de afectare negativă a drenajului în zona lucrărilor de construcție și în împrejurimi, creând ca rezultat discomfort și o siguranță rutieră riscantă pentru toți participanții la circulația rutieră și/sau populația băștinașă.

Pentru reducerea unui așa impact, ne propunem să întreprindem toate măsurile convenite pentru a reduce la minimum impactul. Aceste măsuri vor include, nelimitându-se numai la acestea, amenajarea drenajului temporar și informarea la timp a publicului despre locul, tipul și programul activităților planificate. Pe porțiunile de drum ale traseului, care trec prin sate, va fi creat noroi în timpul lucrărilor de construcție și pentru reducerea la minimum a discomfortului, aceste sectoare vor fi regulat curățate, la anumite intervale după necesitate, conform indicațiilor primite din partea Managerului de proiect de la ASD.

- Executarea lucrărilor de construcție pe cât de posibil în perioada debitului scăzut de apă pentru a reduce la minim pericolul de contaminare cu apă.
- Excavările trebuie să fie făcută cu stocarea la minimum a materialelor lângă apele curgătoare.
- Protecția corespunzătoare contra spălării solului în timpul ploilor.
- Reducerea la minim a tăierii vegetației în implimentarea lucrărilor.
- Descărcarea directă a sedimentelor din apă de construcție în apele curgătoare.

4.1.2.9 Circulația și siguranța rutieră

Activitățile de construcție în localități și în afara lor vor mai afecta temporar și circulația rutieră de pe loc, cât și siguranța rutieră – atât pentru participanții la circulație cu mijloace motorizate, cât și cu mijloace nemotorizate. Aici se are în vedere prezența și deplasarea camioanelor mari de construcție pe drumurile mici rurale, circulația transportului de construcție prin satele mici, cu spațiu restrâns și reabilitarea propriu-zisă a drumului în cauză. Șantierele în curs de construcție nu numai că reprezintă niște obstacole temporare, dar mai sunt și periculoase pentru mijloacele auto sau în general pentru beneficiarii spațiului public, acolo unde are loc construcția. În acest caz, pentru soluționarea eficientă a unor astfel de probleme, vom întocmi un *Plan de Organizare a Circulației Rutiere și Siguranță Rutieră*, fiind identificate posibilele riscuri la diferite etape de construcție, care ar putea afecta participanții la circulația rutieră pe drumuri/beneficiarii spațiilor publice din sate. Comunicarea locuitorilor privind organizarea circulației rutiere va fi prin intermediul APL. În Plan vom descrie măsurile eficiente de organizare a circulației rutiere și control al siguranței rutiere, implementate la diferite etape de construcție, incluzând prevederi concrete pentru transportul auto, cicliști și pietoni. Va fi abordată în mod special problema securizării șantiierelor de construcție în timpul orelor de muncă și în afara orelor de muncă (ex. pe timp de noapte/sau în zilele libere, sărbătorilor publice). Pentru acest plan va trebui să fie obținut avizul din partea Poliției Rutiere (de Patrulare), cât și din partea Inginerului-supervizor după revizuire.

În acest plan vom identifica problemele legate de circulația rutieră și siguranța rutieră și vor fi prezentate măsurile temporare de organizare, care vor fi prevăzute la toate etapele de reabilitare a drumului și în toate locurile unde sunt probleme și riscuri legate de siguranța rutieră. Măsurile pot include, nelimitându-se numai la acestea,

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

asigurarea persoanelor cu fanioane pentru organizarea circulației pe parcursul zilei, folosirea a tot felul de indicatoare de semnalizare, drumuri de ocolire temporare, asigurarea barierelor de siguranță temporare, asigurarea măsurilor corespunzătoare și/sau a dispozitivelor de garantare a securității rutiere pe șantierele de construcție rămase neînchise pe timp de noapte. Pentru o mai mare eficiență, va fi organizată instruirea tuturor lucrătorilor de pe șantier despre cele prevăzute în plan, cu stricta impunere de a le respecta. Comunicarea activă cu autoritățile locale, informarea publicului din timp despre programul lucrărilor de construcție vor fi utile pentru conștientizarea și pregătirea participanților la circulația rutieră și, în general, la îmbunătățirea condițiilor de siguranță rutieră în timpul construcției.

4.1.2.10 Prevenire și control a poluărilor accidentale

Regulile generale de management operațional sunt aplicabile tuturor persoanelor fizice sau juridice care vor desfășura activități pe amplasamentul șantierului. Responsabil cu aplicarea măsurilor în caz de poluări accidentale este Dirigintele de șantier, pentru fiecare amplasament în parte. Poziția amplasamentului și dimensiunea fizică a proiectului nu induc riscuri deosebite privind corpurile de apă, ca urmare, intervenția în situațiile potențiale de poluare accidentală este rezumată în tabelul de mai jos.

Prevenirea și controlul poluărilor accidentale

Tabelul 2-1

NR. d/r	CAUZELE POSIBILE ALE POLUĂRII	FACTOR DE MEDIU AFECTAT	MĂSURI DE INTERVENȚIE	PERSOANA CARE DISPUNE MĂSURILE DE INTERVENȚIE
1.	Manipulare greșită sau de către persoane neautorizate a substanțelor periculoase	Poluarea solului și a apelor de suprafață și subterane (prin infiltrare).	Curățarea zonei afectate – îndepărtarea stratului de sol, stocarea temporară ca deșeu periculos și eliminarea ca atare.	Diriginte de șantier
2.	Manipulare greșită sau de către persoane neautorizate a substanțelor periculoase (ex.carburanți).	Poluarea solului și a apelor de suprafață și subterane (prin infiltrare).	Curățarea zonei afectate (utilizarea materiale absorbante) – îndepărtarea stratului de sol, stocarea temporară ca deșeu periculos și eliminarea ca atare.	Diriginte de șantier
3.	Defecțiuni de utilaje și echipamente (defecțiuni la rezervor, baia de ulei) care duc la scurgeri pe sol de produși petrolieri.	Poluarea solului și a apelor de suprafață și subterane (prin infiltrare).	Curățarea zonei afectate utilizand materiale absorbante – îndepărtarea stratului de sol, stocarea temporară ca deșeu periculos și eliminarea ca atare.	Diriginte de șantier
4.	În caz de averse torențiale – spălarea materialelor depozitate pe amplasamente.	Poluarea apelor de suprafață prin creșterea materiilor în suspensie.	La avertizările SHMS de cod portocaliu sau roșu grămezile de materiale pulverulente se vor acoperi cu folie de polietilenă sau prelată. Se va realiza verificarea rigolelor perimetrare.	Diriginte de șantier

4.1.2.11 Funcționarea și locațiile organizărilor de șantier / șantierelor temporare

Pentru funcționarea și locațiile organizărilor de șantier ne propunem următoarele măsuri de atenuare:

- Furnizarea de apă și facilitări sanitare pentru angajați.
- Identificarea locației organizărilor de șantier în consultare cu autoritățile locale, ASD, IPM local

și ONG-uri; evitarea, unde este posibil, a stabilirii organizărilor de șantier lângă așezări sau lângă sursele de apă.

- Evitarea tăierii copacilor și reducerea înlăturării vegetației.
- Controlul deșeurilor solide și a canalizării conform reglementărilor naționale și ale municipalității.
- Ca regula, deșeurile solide nu vor fi aruncate, îngropate sau arse pe sau în vecinătatea șantierului,
- dar vor fi depozitate la cel mai apropiat depozit de deșuri sanitare sau zona ce este în conformitate cu autorizațiile necesare.
- Asigurarea ca toate deșeurile periculoase și nepericuloase, lichide și solide să fie selectate, colectate și depozitate conform reglementărilor și cerințelor naționale.
- La terminarea proiectului, înlăturarea tuturor materialelor mărunte și a deșeurilor, precum și toate structurile temporare, inclusiv clădiri de birouri, adaposturi și toalete.
- Plantarea în zonele expuse a vegetației corespunzătoare.
- Garanția că Inginerul inspectează și raportează faptul ca organizarea de șantier a fost eliberată și readusă la condițiile de dinaintea proiectului.

4.1.2. 12 Accesul la terenuri și gospodării

Din cauza activităților de construcție pe *Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942* și, în special, a lucrărilor de reamplasare a rețelelor inginerești și de construcție a structurilor de drenaj și a trotuarelor pietonale, există riscul unor cauze de blocare temporară a accesului la terenuri și gospodării. Pentru a reduce la minimum discomfortul creat din aceste cauze, noi prin intermediul APL vom informa populația din timp despre variantele alternative de acces și va organiza pe loc astfel de facilități, încât să fie mereu asigurată accesibilitatea la bunurile imobile respective, inclusiv și la terenurile agricole. Astfel comunicarea din timp cu persoanele afectate va avea importanță pentru împăcarea mai ușoară cu astfel de discomforturi temporare și pentru îmbunarea relațiilor cu populația băștinașă. Facilitarea Mobilității și Accesului are ca scop de a maximiza efectele pozitive, ca exemplu, contribuie la siguranța traficului rutier, generează venituri pentru populația locală, promovează principiile de coeziune socială și demonstrează aspectul uman al companiei prin următoarele: asigurarea cu măsuri, în conformitate cu calendarul lucrărilor de construcție, de evitare și minimizare a impacturilor ce provin din executarea lucrărilor de construcție cum ar fi închiderea drumurilor și blocarea accesului la proprietăți; reducerea impactului datorat întreruperii în timpul construcției a utilităților precum electricitate, gaz, apa curentă și canalizare; informarea publicului cu privire la calendarul lucrărilor de construcție și închiderii drumurilor.

4.1.3 Impactul social și măsuri de atenuare

La baza atenuării impactului social propunem următoarele obiectivele ce au drept scop:

- Garantarea unui impact minim asupra sănătății publice, inclusiv prevenirea răspândirii HIV/SIDA, BTS sau a traficului potențial de persoane, inclusiv tineri și femei.
- Reducerea impactului datorat întreruperii în timpul construcției a utilităților precum electricitate, gaz, apă curentă și canalizare.

Măsuri de atenuare

Măsurile de atenuare ale impactului social (așa cum sunt definite de BM OP) vor fi respectate. Obiectivul cu referire la aspectele sociale, să ne asigurăm că efectele adverse asupra populației afectate, sunt evitate sau atenuate.

Ocrotirea sănătății și securitatea muncitorilor pe șantier și la locul de cazare

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

Construcția drumurilor presupune numeroase riscuri legate de sănătate și securitate, de aceea toți lucrătorii vor fi asigurați cu apă, hrană, cazare după caz cât și dotați cu echipamentul personal de protecție necesar, conform standardelor în vigoare și cerințelor legale relevante la riscurile la locul de muncă individual.

Muncitorii antrenați în efectuarea lucrărilor sunt cazați conform **contractului de locațiune** (Anexa 5.) în s. **Seliște r-nul Nisporeni..** Numărul estimativ de persoane ce pot fi cazate este de **30 de persoane**, spațiul dat întrunește condiții normale de trai:

-2 blocuri sanitare;

- odai de locuit cu mobilier respectiv.

Aprovizionarea cu hrană și apă potabilă este livrată prin intermediul agentului economic ce prestează astfel de servicii conform **Contractului încheiat** (Anexa 5).

Apele uzate rezultate în urma activităților gospodărești și de uz personal se acumulează într-o hazna impermeabilă cu ulterioară evacuare în baza de contract cu serviciile specializate în domeniu la stația de epurare din r-nul Nisporeni. Deșeurile provenite din activitățile casnice sunt gestionate (**colectarea, transportul, valorificarea și eliminarea**) de către serviciile specializate din cadrul APL Seliște r. Nisporeni și se evacuează centralizat la gunoiște autorizată.

Pe șantier muncitorii sunt echipați cu următorul echipament:

- **Căști de protecție:** Lucrătorii trebuie să poarte pe cap căști de protecție dintr-un material dur pentru cazurile căderilor de sus a unor obiecte, loviri cu capul de unele obiecte fixate sau contactării accidentale cu capul a unui loc periculos în sensul electrocutării.
- **Îmbrăcăminte clar vizibilă:** Toți lucrătorii, inclusiv și brigăzile de intervenție de urgență în cazurile excepționale, care pot avea loc în limita Amprizei drumului, și care sunt expuși riscului din cauza traficului, a transportului de construcție sau a tehnicii de lucru din zona de organizare temporară a circulației rutiere, vor purta permanent îmbrăcăminte vizibilă în scop de siguranță.
- **Încălțăminte de protecție:** Bocani cu talpă care nu alunecă și nu poate fi străpunsă. Încălțăminte cu botul protejat pentru a preveni schilodirea degetelor de la picioare (în timpul lucrului în preajma unor echipamente sau obiecte grele, care pot cădea peste degete);
- **Mănuși de protecție:** Lucrătorii trebuie să poarte mănuși corespunzătoare, în dependență de lucrul îndeplinit (exemplu: mănuși de cauciuc pentru lucrări grele de betonare; mănuși pentru sudat; mănuși și mâneci izolate, când există pericolul expunerii acțiunii curentului electric);
- **Protecția urechilor:** În cazul unui zgomot puternic în timpul funcționării unui aparat de tăiat cu drujba (ferestrău cu lanț) sau a tehnicii grele zgomotoase, se vor îmbrăca căști de protecție pentru urechi/antifoane.

Instruirea elementară despre riscurile la locurile de muncă individuale se organizează pentru toți lucrătorii înainte de a începe operațiile de lucru. Pentru ocrotirea sănătății și în scopul securității tehnice, pe șantier vor fi asigurate pentru lucrători **condiții igienice cu comodități** în anumite locuri corecte, după consultarea cu

autoritățile locale. Responsabil de deservirea acestor comodități va fi un sub-antreprenor, care va avea grijă de ele la anumite intervale și în conformitate cu legislația în vigoare.

Cu toate ca obiectivele de securitate și sănătate ocupațională sunt parte a PMMS, Planul de Securitate și

Sănătate Ocupațională este un document aparte și elaborat în conformitate cu prevederile Legii

securității și sănătății în munca nr. 186-XVI din 10.07.2008/2008 (Monitorul Oficial nr.143-144/587)

În cazul angajării unui număr mare de muncitori nebaştinași din afara localităților, cazați pe șantier, vom organiza o *campanie aparte de sensibilizare despre HIV-SIDA*, prevăzută la o etapă timpurie a lucrărilor de construcție a proiectului și repetată peste anumite intervale corespunzătoare.

4.1.3.1 Managementul Riscurilor HIV/SIDA și BTS

Pentru prevenirea a HIV/SIDA și BTS ne propunem următoarele măsuri de atenuare: organizarea de programe de conștientizare privind prevenirea HIV/ SIDA și BTS pentru populația locală; distribuirea materialelor cu privire la prevenirea HIV/ SIDA și BTS în rândul muncitorilor, cum ar fi foile volante, broșurile, afișe în limba română; lansarea unor programe de conștientizare despre prevenirea HIV/SIDA și BTS pentru muncitorii constructori; introducerea în contractele de construcții a unor clauze de intervenție pentru prevenirea HIV și BTS; descurajarea abuzului de droguri (alcool și narcotice); concentrare asupra muncitorilor din transporturi, cu comportament cu risc ridicat (inclusiv muncitori tineri), oferind educație de la egal la egal; conceperea de mesaje pentru forța de muncă generală, precum și pentru bărbați și femei; folosirea organizațiilor profesionale, precum ONG-uri și OC-uri care se ocupa cu prevenirea HIV; furnizarea de informații despre accesul către servicii HIV și BTS complete; sensibilizarea comunităților și a muncitorilor despre cum să evite BTS, cum să recunoască simptomele comune ale BTS și cum să caute tratament prin intermediul sistemelor confidentiale de adresare.

Furnizarea informațiilor despre serviciile voluntare de testare și consiliere din zona de proiect sau

altundeva în apropierea zonei de proiect.

–Furnizarea informațiilor despre serviciile voluntare anonime de testare și consiliere (testare, pretestare și consiliere post-testare).

Furnizarea informațiilor despre accesul la tratamentul infecțiilor oportuniste : instruirea oamenilor despre cum să evite infecțiile oportuniste, cum să recunoască simptomele comune ale acestor boli și despre cum să caute tratament; revizuirea informației despre ajutoarele și serviciile de sănătate din organizațiile de transporturi și determinarea necesităților existente pentru muncitori privind primirea îngrijirilor medicale HIV și SIDA; evitarea conflictelor cu comunitățile locale prin furnizarea, în magazinele din organizațiile de șantier, a resurselor necesare cerințelor muncitorilor și reglementarea vizitelor exterioare; evitarea potențialei răspândiri a bolilor vectoriale și a bolilor transmisibile, precum BTS și HIV/SIDA prin programe de conștientizare și activități de prevenire în rândul muncitorilor constructori; desfășurarea programelor de conștientizare despre prevenirea HIV/SIDA și BTS pentru PAP din vecinătatea zonele de organizare de șantier.

4.1.3.2 Planul Social și de Gen

Obiectivele sociale și de gen ale Planului Social și de Gen derivă din Planul de Integrare Sociala și de Gen și vor avea ca scop abordarea aspectelor sociale și de gen identificate mai devreme în timpul discuțiilor în grup în cadrul Proiectului Reabilitării Drumului.

Populația din raza proiectului apreciază înalt reabilitarea drumului și a informat despre unele aspecte sociale și de gen ce trebuie abordate. Discuțiile în grup privind utilizarea forței de muncă locală și a serviciilor locale în timpul executării lucrărilor de reabilitare.

Antreprenorilor cum ar fi catering, servicii hoteliere, etc. prezintă un interes pentru populația din aria proiectului.

În cadrul PSG vom asigura: schimbul de informații dintre antreprenor și populația locală. Aceasta include instalarea de către Antreprenor a panourilor informaționale în toate localitățile de-a lungul drumului ce încurajat să creeze noi locuri de muncă pentru populația locală, cu accent sporit asupra femeilor și tinerilor, precum și altor grupuri. Aceasta poate include contracte mici de aprovizionare și prestare a serviciilor, în același timp anunțurile de angajare pot fi publicate pe panourile informaționale or prin Monitorizare a Impactului Social ce va fi creat de Menegerul de proiect.

Sporirea gradul de conștientizare a populației locale asupra siguranței la trafic, ținta principală fiind școlile; asigurarea instruirea periodică și asigurarea facilități pentru comunități la elaborarea procedurilor de siguranța pietonala în zonele de amplasare a școlilor, incluzând antrenarea voluntarilor adulți instruiți pentru a ajuta copiii să treacă strada, sporească gradul de conștientizare asupra aspectelor siguranței în trafic și a comportamentului adecvat în trafic pentru zonele dens populate amplasate în preajma șantierelor.

4.1.3.3 Managementul Riscurilor TP

Traficul de persoane este definit ca recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea ori primirea unei persoane, prin amenințare, violență sau prin alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă ori înșelăciune, abuz de autoritate sau profitând de imposibilitatea acelei persoane de a se apăra sau de a-și exprima voința ori prin oferirea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase pentru obținerea consimțământului persoanei care are autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării acestei persoane. Exploatarea include, minimum, exploatarea prostituării altora sau alte forme ale exploatării sexuale, munca forțată sau munca copiilor sau serviciile, sclavia sau practicile similar sclaviei, constrângerea sau prelevarea organelor.

Managementul Riscurilor TP al Antreprenorului va include următoarele:

- (1) O declarație semnată de Antreprenor precum că el nu este angajat, nu facilitează sau nu permite TP, munca forțată sau munca copiilor pe durata contractului.
- (2) Antreprenorul va asigura ca TP nu este tolerat de angajați și muncitori, și antrenarea în practici de TP va servi drept cauză pentru suspendarea sau întreruperea relațiilor de muncă sau a contractului; la rândul său Antreprenorul va include această prevedere în contractele de muncă.
- (3) Sporirea gradului de conștientizare a angajaților, muncitorilor și sub-contractanților asupra problemei incluzând asigurarea cu informații despre zonele de risc și penalitățile pentru antrenarea în TP. Sporirea gradului de conștientizare va fi asigurat prin organizarea instruirii pentru personalul Antreprenorului și sub-contractanților. Antreprenorul este obligat să raporteze despre numărul sesiunilor de instruire și numărul participanților. Organizarea instruirilor TP, ridicarea gradului de conștientizare asupra muncii forțate și muncii copiilor

poate veni la pachet împreună cu instruirea cu privire la securitatea și sănătatea ocupațională.

4.2. Faza operațională

Pentru a realiza sustenabilitatea lucrărilor de dezvoltare, efectele benefice și eficiența măsurilor de atenuare va fi sporită, chiar și după construcție, deoarece unele efecte negative de mediu și sociale pot apărea ca rezultat al funcționării instalațiilor proiectului. Dacă lucrările propuse de reabilitare vor facilita desfășurarea fluentă a traficului, nu este de așteptat ca emisiile de gaze de eșapament și emanația zgomotului din traficul rutier să crească în mod semnificativ.

Cu toate acestea, în cazul în care numărul și viteza vehiculelor care circulă pe drum vor crește, pot exista creșteri marginale în emisiile de gaze și nivelurile de zgomot. Prin urmare, în scopul de a beneficia pe deplin de beneficiile ecologice ale activităților propuse și pentru a asigura îmbunătățirea mediului următoarele măsuri de atenuare trebuie implementate, lucru ce poate necesita o implicare la nivel național.

4.2.1 Calitatea aerului

Pentru păstrarea calității aerului este necesar de a fi respectate anumite măsuri de atenuare:

Formularea și aplicarea cu strictețe a reglementărilor privind emisiile vehiculelor, ca urmare a unui program de conștientizare. Aceasta poate necesita acțiune la nivel național pentru a lua în considerare stabilirea unor standarde de emisii ale autovehiculelor cum sunt specificate de Uniunea Europeană (Euro 1 la Euro 6) (N/A). Menținerea unei bariere de vegetație pe fiecare parte a drumului pentru a bloca particulele aeropurtate spre zonele rezidențiale

4.2.2 Zgomot

Referitor la managementul zgomotului/ vibrațiilor pământului, sunt propuse măsurile de atenuare :

– Formularea și aplicarea strictă a reglementărilor pentru controlul zgomotului, ca urmare a unui program de conștientizare. Aceasta poate necesita stabilirea unor standarde naționale de zgomot ambiental pentru locațiile sensibile, posibil pe baza OMS sau alte standarde internaționale.

– Folosirea barierelor de sunet în zonele sensibile, precum școli, lăcașuri de cult, spitale și biblioteci.

4.2.3 Siguranța rutieră

Măsurile recomandate de atenuare cuprind:

– Formularea măsurilor pentru impunerea limitelor de viteză, a disciplinei rutiere și a siguranței pietonale.

– Aplicarea legislației cu sporirea gradului de conștientizare (posibil prin implicarea femeilor și tinerilor ca instructori).

– Organizarea de programe de instruire periodică pentru comunitățile locale, având ca obiect siguranța rutieră pentru vehicule lente și vehicule cu tracțiune animală.

– Organizarea de programe de instruire periodică și dotări de bază pentru comunități în vederea elaborării unor proceduri de siguranță pentru zonele de traversare în zona școlilor, incluzând folosirea de voluntari adulți pregătiți ca supraveghetori pentru trecerile de pietoni, pentru a ajuta copiii la traversarea drumului.

–Dotarea și menținerea unor mijloace de semnalizare pentru avertizarea vehiculelor cu privire la locurile unde animalele pot fi pe drum, în special lângă zonele împădurite și zonele unde se cultivă pamântul, zone unde este probabil ca animalele domestice precum bovinele să traverseze drumul.

5. PLANUL DE MONITORIZARE A MEDIULUI

5.1 Prezentare generală

Măsurile de atenuare propuse în PMMS-A se vor executa conform specificațiilor vizate în proiect.

Totuși, pentru verificarea implementării corespunzătoare a acestor măsuri și dacă acestea sunt capabile să atenueze efectele adverse precum se intenționează, monitorizarea mediului este esențială.

Parametrii următori de monitorizare a mediului au avut prioritate în planul de monitorizare:

- Zonele de împrumut și de depozitare
- Calitatea apei (apa de suprafață și cea subterană)
- Calitatea aerului
- Nivelurile de zgomot
- Solul, zonele forestiere, copacii și resursele naturale
- Folosirea materialelor periculoase
- Siguranța traficului și a pietonilor
- Accesibilitatea
- Siguranța muncitorilor
- Efectele sociale
- Întreținerea în timpul fazei operaționale conform Anexa1

5.2 Monitorizarea Masurilor de Atenuare a Impactului de Mediu

Până la începerea lucrărilor de construcție și în timpul derulării lor Antreprenorul va fi responsabil de

desfașurarea studiilor inițiale și monitorizării ulterioare a parametrilor de monitorizare de mediu și sociali după cum este specificat în PMMS și inclus în PMMSA.

5.2.1 Monitorizarea Zgomotului și Calității Aerului

Monitorizarea zgomotului și a calității aerului va fi efectuată pe toată durata perioadei de construcție a

proiectului. Scopul monitorizării este de a asigura respectarea standardelor privind poluarea aerului, praful, NOx și CO, și zgomotul pe șantiere sunt menținute la nivele minime acceptabile pentru vecini și locuri învecinate.

Pentru a reduce impactul lucrărilor de construcție asupra localităților, nu se permite executarea lucrărilor de construcție în intervalul orar de la 23.00 până la 7.00. Mai mult ca atât, se recomandă utilizarea echipamentelor cu nivel scăzut al zgomotului. Dacă este necesar de executat lucrări pe timp de noapte, ceea ce va deranja vecinii și vecinătățile, este obligatorie: i) aplicarea măsurilor de reducere a zgomotului, ii) reducerea pe cât este posibil a duratei deranjamentului, iii) informarea populației afectate, prin intermediul afișelor și mass-media locală (radiou, ziare) despre locul, data și durata deranjamentului. Studiile inițiale și monitorizarea calității aerului va fi efectuată de Antreprenor cu aprobarea Inginerului și va corespunde standardelor și cerințelor naționale după cum este prevăzut în capitolele respective din Specificații.

5.2.2 Monitorizarea Calității Apei

Pe perioada efectuării lucrărilor monitorizarea apelor este obligatorie prin luarea măsurilor necesare pentru a evita poluarea lor.

Pâna la demararea lucrărilor de construcție se va propune o metodologie pentru a efectua studii inițiale și monitorizării ulterioare a calității apelor de suprafață. Antreprenorul nu va începe nici o lucrare de construcție până ce studiile inițiale sunt executate și aprobate de Inginer.

Locațiile de prelevare a probelor pentru monitorizarea inițială a calității apelor de suprafață vor fi

propuse de Antreprenor și aprobate de către Inginer. Mai mult ca atât, fântânile cu apă potabilă care pot fi afectate de activitățile de construcție ar trebui de asemenea selectate pentru o verificare inițială a calității apei subterane. Antreprenorul, în colaborare cu autoritățile locale și IPM Raional, va identifica aceste locații care ulterior vor fi aprobate de Inginer. *Locațiile de prelevare a probelor* pentru perioada de construcție pot fi finalizate după planificarea construcției, punându-se accent pe locațiile sensibile și având în vedere structura și natura fiecarui șantier și reclamațiile publice.

La stabilirea valorii de referință, monitorizarea ar trebui să se desfășoare în timpul tuturor celor patru anotimpuri. Cu toate acestea, în cazul în care constrângerile temporale, precum și altele nu permit monitorizarea în toate cele patru anotimpuri, monitorizarea ar trebui să includă cel puțin sezoanele uscate și umede.

În timpul construcției, prelevarea de probele de rutină ar trebui să se desfășoare trimestrial, și precum este cerut de inginerul supraveghetor și de reclamațiile publice.

5.2.3 Monitorizarea Calității Solului

Monitorizarea calității solului în perioada reabilitării drumurilor este obligatorie la elaborarea PMMS-A și s-a ținut cont de protecția solului și s-a propus o descriere metodologică cu privire la monitorizarea calității solului prin evidențierea măsurilor de atenuare a impactului asupra solului. Pâna la demararea lucrărilor de construcție, Antreprenorul împreună cu Inginerul va efectua inspecții în teren pentru a determina gradul de curățenie a zonelor. În cazul contaminării solului cauzată de Antreprenor, acesta este responsabil pentru curățarea zonelor contaminate.

Frecvența de prelevare a probelor și locațiile vor fi aprobate de către Inginer. Antreprenorul va fi de asemenea responsabil pentru efectuarea prelevării adiționale a probelor și executarea analizelor de laborator dacă este cerută de Inginer sau în urma plângerilor publice.

5.3 Monitorizarea măsurilor de atenuare a impactului social

Monitorizarea va începe împreună cu demararea lucrărilor de reabilitare a drumurilor, în timp ce auditorii trebuie să fie gata de mobilizare înainte de începerea activităților de construcție. Monitorizarea trebuie să fie implementată în toate fazele proiectului.

6. MĂSURI INSTITUȚIONALE

6.1 Prezentare generală

Rolurile și responsabilitățile bine-definite și măsurile instituționale adecvate sunt nucleul implementării efective a măsurilor de protecție a mediului și sociale subliniate în acest PMMS-A.

6.2 Agenții cheie

Agențiile cheie cu rolurile majore în implementarea PMMS și PMMSA în timpul executării lucrărilor de construcții sunt:

1. ASD
2. Antreprenorul
3. Mangerul de proiect
4. Inspectoratul pentru Protecția Mediului și Inspecțiile teritoriale/ Raionale
5. Centrul pentru Sănătate Publică (CSP)
6. Oficiile Teritoriale ale Inspecției Muncii

Adițional agențiilor cheie, Comitetele de Monitorizare a Impactului Social (create cu suportul Inginerului) și organizații ale comunității, vor avea un rol de supraveghere generală asupra implementării PMMS-A.

6.3 Rolul agențiilor implicate

ASD este agenția de execuție a proiectului. ASD are, de asemenea, responsabilitatea de a se asigura că PMMS este implementat corect. De aceea, ASD va facilita stabilirea metodelor pentru cele mai bune practici în construcție, împreună cu Inginerul și Antreprenorul (-rii), în special referitor la protecția mediului.

Principala responsabilitate pentru monitorizare și raportare a implementării PMMS și PMMSA îi revine Managerului de proiect de aceea, prin intermediul specialistului de mediu (SM), se va supraveghea periodic și se va raporta punerea în aplicare a PMM și PMMA. Specialistul de mediu al Managerului de proiect va avea acces la o echipă de experți din diferite domenii (apa, sol, aspecte sociale, etc.) pentru a asigura capacitatea necesară în supravegherea implementării PMMSA.

Implementarea PMMSA va fi gestionată de Antreprenor, iar Managerul de impact asupra mediului și social al Antreprenorului (MIM) și Specialistul aspecte Securitate și Sanatate (SSS) vor fi direct responsabili de inspecțiile zilnice și monitorizarea implementării PMMSA. Inspectoratul pentru Protecția Mediului și IPM teritoriale/Raionale, Centrele de Sanatate Publică și Oficiile Teritoriale ale Inspecției Muncii vor monitoriza implementarea PMMS și PMMSA în baza regulamentelor și instrucțiunilor interne. Aceste instituții împreună cu reprezentanții ASD pot organiza inspecții anunțate sau neanunțate în teren.

6.4 Raportarea

Antreprenorul, cu suportul Managerului său responsabil de Mediu și Specialistului responsabil de Igiena și Securitatea Muncii, va pregăti și prezenta Inginerului-supervizor **rapoartele sale lunare/trimestriale privind conformitatea** cu prevederile PMMS-A și Planului său aprobat PMM, incluzând desfășurarea generală a activităților, rezultatele de monitorizare (Anexa 2) sau informația despre orice incidente și măsurile/acțiunile de remediere. Aceste rapoarte vor fi pregătite în ambele limbi: engleză și română, printate pe suport de hârtie și în versiune electronică. În cazul unor accidente cu afectarea mediului, Antreprenorul va trebui imediat să informeze Inginerul-supervizor și autoritățile corespunzătoare despre aceste cazuri, pentru soluționarea ulterioară a problemelor.

Managerul de proiect față de ASD

În baza documentației lunare a Antreprenorului va pregăti **rapoarte trimestriale despre desfășurarea lucrărilor** prezentate ASD, fiind documentate activitățile legate de mediu, ocrotirea sănătății și securitate și de implementarea PMMS împreună cu activitățile de monitorizare prescrise, desfășurate pe parcursul perioadei de raportare.

ASD față de BM

ASD va pregăti Rapoarte anuale privind implementarea cerințelor stabilite în PMMS și rezultatele de monitorizare a mediului, care vor fi prezentate BM. BM va revizui aceste rapoarte și va vizita periodic șantierul pentru a monitoriza activitatea. La solicitarea BM, va fi prezentată orice informație suplimentară specifică. ASD va mai pregăti și un Raport anual, care va fi prezentat MEI. Instituțiilor financiare internaționale vor fi prezentate rapoarte trimestriale despre rezultatele implementării subproiectelor (FMR). Unele din aceste probleme sunt abordate în linii generale în Cadrul Legal pentru Managementul de Mediu și Social și în acest PMMS, dar informația în detalii poate fi elaborată doar de Antreprenor, atunci când vor fi cunoscute toate detaliile definitive încadrate în condițiile specifice pentru implementarea Proiectului.

Antreprenorul față de Managerul de proiect

Pentru implementarea în mod convenit a obligațiilor sale de management de mediu conform contractului său, Antreprenorul va stabili ***un Sistem de Management de Mediu*** și va desemna personal destul de calificat pentru asigurarea funcționării convenite a acestui sistem, în mod efektiv și conform așteptărilor Beneficiarului și Băncii Mondiale. Sistemul de Management de Mediu va fi descris în ***Planul de Management de Mediu al Antreprenorului***, care trebuie elaborat de Antreprenor pentru etapa de construcție. Lucrările pregătitoare și de construcție nu vor putea începe până a nu va fi aprobat PMMS al Antreprenorului de către Beneficiar și Consultantul-supervizor. *PMMS al Antreprenorului* este instrumentul de bază de management de mediu pentru Proiect, în care vor fi definite procedurile de implementare a măsurilor de minimalizare a impactelor și de atingere a scopurilor stabilite în prezentul Raport privind Evaluarea Impactelor asupra Mediului Înconjurător și Social și Planurile PMM pentru respectivele Loturi. În PMMS al Antreprenorului se vor reda pe scurt politicile de mediu ale Antreprenorului și structura de administrare, va fi descris modul de abordare a managementului de mediu pe întreaga perioadă de construcție și vor fi clar definite rolurile și responsabilitățile de raportare despre aspectele de mediu la faza de construcție. Ca parte din pregătirea PMMS al Antreprenorului, va fi ***evaluarea riscurilor de afectare a mediului*** și divizarea măsurilor de control pentru a elimina și/sau minimaliza impactele identificate. Revizuirea PMMS al Antreprenorului se va face la anumite intervale stabilite sau, după necesitatea actualizării informației, după caz.

În sensul PMMS al Antreprenorului, zona de lucru este definită ca zonă, unde sunt necesare lucrări temporare sau permanente de lucru, pentru facilitarea lucrărilor de construcție pe drumul auto. Zona de lucru, deci, cuprinde orice zone din afara șantierului, necesare pentru acces, depozitare, extracția materialelor sau alte activități temporare ale Antreprenorului.

La evaluarea riscurilor vor fi abordate aspectele legate de potențialul impact creat în timpul lucrărilor temporare de construcție (ex. riscul zgomotului în timpul construcției/prafului/poluării) și de orice impacte permanente, asupra cărora au influență metodele de construcție propuse. În acest document vor fi abordate aspectele de mediu specifice pentru șantier și detaliile strategice despre controlul asigurat al acestora pe tot parcursul Proiectului. În prezentul PMMS din (Anexa 1) este prezentată o Listă a aspectelor de management a lucrărilor de construcție și a aspectelor pur-specifice pentru șantier.

6.5 Finalizarea proiectului

- Analiză amplă a funcționalității diverselor proceduri de management de mediu și social și a altor elemente din Sistemul de management de mediu și social.
- Restabilirea suprafețelor degradate de pe terenuri din vecinătatea construcțiilor prin reînverzirea treptată a zonelor discrete pe fiecare șantier odata ce s-au finalizat lucrările. Reînnoirea se va face prin:- Scarificarea sau afânarea pământului bătătorit în zonele identificate pentru înverzire.
 - Redistribuirea stocurilor de pământ vegetal în mod uniform în locurile perturbate (inclusive și deasupra unor materiale de umplură).
- Evacuarea de pe șantier a deșeurilor și a unor cantități de materie de construcți rămase în zonele de lucru.
- Inspectarea de rutină și întreținerea structurilor de drenaj.

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

- Curățirea regulată a rigolelor și podețelor de gunoaie și alte materiale care obstrucționează funcționarea normală a lor.
- Satbilirea procedurilor pentru repararea drenajului de pe marginea drumului, în cazul unor defecțiuni.
- Plantarea speciilor de arbori conform cerințelor și specificațiilor de proiect.
- Monitorizarea tuturor plantațiilor din Ampriza drumului.
- Inspectarea zonelor supuse înzăpezirii și luarea măsurilor convenite împreună cu APL pentru asigurarea stabilității drumului pe o perioadă lungă de timp.
- Analiza cauzelor și măsurile de remediere, după caz în scopul îmbunătățirii siguranței rutiere.
- Analiza evaluării riscurilor de mediu.
- Chestionarea populației privind gradul de satisfacere de pe urma reabilitării drumului.

NOTĂ: O referință la acest plan va fi inclusă și în clauzele specificațiilor și angajamentelor din contract privind salvagardarea.

REZUMATUL PLANUL DE MANAGEMENT DE MEDIU ȘI SOCIAL AL ANTREPREMORULUI

Aspecte de mediu și sociale	Măsuri de atenuare	Măsuri instituționale			Estimarea costului	Perioada monitorizării
		Implementare	Responsabil pentru coordonare	Supraveghere		
FAZA DE CONSTRUCȚIE						
Calitatea apei	<ul style="list-style-type: none"> Un management de construcție corect ce cuprinde instructajul operatorilor și ai altor muncitori pentru a evita poluarea corpurilor de apă prin utilizarea echipamentelor și utilajelor de construcție. Depozitarea lubrifianților, combustibililor și ai altor hidrocarburi în incinte special amenajate. Depozitarea apei și a produselor reziduale ce apar pe șantier printr-un sistem de drenaj temporar, proiectat corespunzător, astfel încât să nu se producă probleme de poluare sau alte tulburări. Depozitarea corectă a deșeurilor solide provenite din activitățile de construcție și din organizările de șantier. Acoperirea materialului de construcție și a stocurilor de material excavat cu un înveliș potrivit pentru a reduce pierderile de material și sedimentarea. Localizarea facilităților temporare de construcție inclusiv a structurilor și a stocurilor de material la cel puțin 50 m distanță de corpurile de apă și de zonele umede. Evitarea depozitării apei de spălat, rezidurilor solide precum ambalajele aruncate, deșeuri provenite activitățile de curățire a agitatorului și materialul excavat în corpurile de apă și în zonele umede adiacente sau în vecinătatea șantierelor. Evitarea stocării materialelor provenite din decopertarea pavajului drumului în zonele unde drenajul natural va fi distrus. Păstrarea vehiculelor și a echipamentelor în condiții bune de funcționare și asigurarea că nu vor apărea scurgeri de ulei sau combustibil. Realizarea verificărilor periodice a tuturor echipamentelor, instalațiilor și utilajelor. Deservirea vehiculelor, utilajelor și a echipamentului va fi gestionată corespunzător, iar poziționarea atelierelor echipate de lucru, unde uleiul uzat este colectat și depozitat, în locații aprobate. Asigurarea aranjamentelor sanitare pe șantiere și facilități temporare de cazare pentru a evita deversarea apei reziduale și a apei de canalizare în scurgeri sau în 	Antreprenor	Antreprenor	Managerul de proiect	Costuri de construcție	În timpul construcției

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

Calitatea aerului/ Praf	<ul style="list-style-type: none"> corpurile de apă Toate echipamentele și utilajele grele vor fie în maximă conformitate cu reglementările naționale. Limitarea folosirii combustibilului care poate produce un nivel ridicat de poluanți în aer, din cauza instalațiilor și echipamentelor doar cu aprobarea prealabilă scrisă a Inspectoratului pentru Protecția Mediului 	Antreprenor	Antreprenor	Managerul de proiect	Costuri de construcție	În timpul construcției
Aspecte de mediu și sociale	Măsuri de atenuare	Măsuri instituționale			Estimarea costului	Perioada monitorizării
		Implementare	Responsabil pentru coordonare	Supraveghere		
	<ul style="list-style-type: none"> Umezirea solului și a stocurilor de nisip înainte de încărcare, în special în condiții uscate de vânt. Închiderea grămezilor de nisip sau de agregat cu un volum mai mare de 20 m3 între pereți ce se extind peste înălțimea grămezii și dincolo de partea sa frontală. Asigurarea suprafețelor acceptabile pentru orice tip de vreme în cadrul șantierului în locurile unde există mișcări periodice de vehiculele. Depozitarea cimentului și a altor astfel de materiale cu granulație fină livrate vrac, în mașini dotate, cântarele cu buncăr trebuie să fie ventilate cu filtre corespunzătoare. Folosirea transportoarelor de materiale eficiente din punctul de vedere al consumului de combustibil și bine întreținute, cu deflectoare de evacuare corectă pentru a reduce emisiile la evacuare. Deconectarea motoarelor tuturor vehiculelor, cât timp sunt parcate pe șantier. Folosirea echipamentelor eficiente, utilajelor și vehiculelor verificate periodic pentru a putea realiza corecțiile sau reparațiile necesare și a asigura concordanta cu reglementările privind siguranță și poluare a aerului. Acoperirea pământului, nisipului și a altor materiale de construcție în timpul depozitării și transportului. Folosirea pulverizatoarelor de apă în timpul transportului și încărcării/descărcării nisipului, agregatelor și al tuturor materialelor similare, când există posibilitatea să se creeze praf. Montarea barierele de protecție în locațiile unde există posibilitatea să bată vânturi puternice și să împrăstie praful sau materialul mărunț. Pulverizarea cu apă a zonelor goale și a drumurilor folosite pentru transportul materialelor Spălarea roților și a părții inferioare a corpurilor vehiculelor la ieșirea din zonele de construcție. Alegerea zonelor pentru extracția materialelor departe de zonele rezidențiale, pentru a reduce efectele prafului 	Antreprenor	Antreprenor	Managerul de proiect	Costuri de construcții	În timpul construcției

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

Zgomot / Vibrații	<ul style="list-style-type: none"> Echiparea tuturor echipamentelor mecanice și a utilajelor cu mecanisme de reducere a zgomotului, precum amortizoare de zgomot pentru reducerea eficiență a sunetelor, în strictă conformitate cu reglementările aplicabile. Dacă este posibil, folosirea echipamentelor grele în timpul zilei. Terminarea lucrărilor la orele stabilite (de exemplu, lucru în timpul zilei) și evitarea creșterii zgomotelor în timpul orelor de vârf. Izolarea echipamentelor de construcție care generează zgomote/vibrații excesive. Folosirea transportatoarelor de mărfuri bine întreținute și dotate cu mecanisme de reglare a vitezei. 	Antreprenor	Antreprenor	Managerul de proiect	Costul de construcție	În timpul construcției
-------------------	---	-------------	-------------	----------------------	-----------------------	------------------------

Aspecte de mediu și sociale	Măsuri de atenuare	Măsuri instituționale			Estimarea costului	Perioada monitorizării
		Implementare	Responsabil pentru coordonare	Supraveghere		
	<ul style="list-style-type: none"> Luarea măsurilor rezonabile, precum instalarea ecranelor acustice pentru reducerea zgomotului, lângă zonele sensibile la zgomot precum școli și lăcașuri de cult. Antreprenorul va asigura că își va lua responsabilitatea pentru repararea daunelor create de vibrațiile generate ca urmare a folosirii echipamentelor, utilajelor și vehiculelor destinate transportului. 					
Eroziunea solului /contaminare a solului/ torențele de apă	<ul style="list-style-type: none"> Compactarea rambleurilor corect în conformitate cu standardele de proiectare Consolidarea taluzurilor și canalelor laterale prin folosirea , pietrișului sau învelișului de vegetație. Pe termen scurt, protejarea tuturor zonelor sensibile la eroziune, daune din cauza inundațiilor și transportul/sedimentarea aluviunilor prin lucrări de drenaj temporare sau permanente. Măsuri de prevenire a comasării apei de suprafață și a degradării malurilor. Rambleierea canalelor proaspăt erodate și readucerea lor la formele naturale Refacerea zonelor de odihnă și organizărilor de șantier după utilizarea lor, pentru a preveni eroziunea. Refacerea zonelor de împrumut și de depozitare care nu mai sunt în folosire să fie aprobată de Inginer. 	Antreprenor	Antreprenor	Managerul de proiect	Costul de construcție	În timpul construcției
Degradarea peisajului	<ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea măsurilor de consolidare a pantelor abrupte cu vegetație, iarbă și plante. Elaborarea unor metode eficiente de eliminare sau de rambleiere a solurilor extrase Evitarea folosirii terenurilor arabile pentru împrumutul de pământ. Dacă este inevitabil, stratul superior de sol (cca. 30 cm) va fi îndepărtat, depozitat și reumplut după terminarea operațiunii. Refacerea condițiilor cvasi-originale de peisaj după terminarea lucrărilor de reabilitare și după utilizarea carierelor; refacere învelișului de vegetație 	Antreprenor	Antreprenor	Managerul de proiect	Costul de construcție	În timpul construcției

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

Manipulare a și depozitarea materialelor periculoase	<ul style="list-style-type: none"> • Depozitarea hidrocarburilor și materialelor periculoase pe teren impermeabil și acoperite și construirea zonei de depozitare ca o tavă de deversare pentru a se evita răspândirea scurgerilor accidentale. • Furnizarea sistemelor de ventilare sigure pentru depozitele de substanțe chimice volatile. • Restricționarea și controlul accesului în zonele ce conțin substanțe periculoase. • Poziționarea instalațiilor de amestec fierbinte, instalațiilor de zdrobire, atelierelor, magaziiilor și facilităților temporare de cazare pentru muncitori în locațiile aprobate. • Folosirea refrigeranților și agenților de stingere a incendiilor în conformitate cu 	Antreprenor	Antreprenor	Managerul de proiect	Costul de construcție	În timpul construcției
--	---	-------------	-------------	----------------------	-----------------------	------------------------

Aspecte de mediu și sociale	Măsuri de atenuare	Măsuri instituționale			Estimarea costului	Perioada monitorizării
		Implementare	Responsabil pentru coordonare	Supraveghere		
	<p>„Protocolul Montreal”</p> <ul style="list-style-type: none"> • În eventualitatea în care deșeuri de azbest sau alte deșeuri periculoase trebuiesc manevrate, informați FPM. • Estimarea cantităților și tipurilor de material excavat și de deșeuri de construcție ce vor fi generate de proiect (de exemplu, material de pavaj inclusiv bitum). • Stabilirea zonele de acumulare preliminară a deșeurilor care nu vor produce daune învelișului de vegetație și altor componente ale mediului, • Testarea asfaltului vechi pentru detectarea hidrocarburilor aromatice și toxice poli-aromatice înainte de refolosire sau depozitare, sau tratarea deșeurilor periculoase. • Verificarea dacă reziduurile precum materialul de pavaj decopertat poate fi refolosit în cadrul proiectului sau de alte grupuri interesate. • Identificarea zonelor potențiale de depozitare în siguranță aproape de zonele proiectului, iar în colaborare cu IPM și ASD investigarea condițiilor de mediu ale zonelor de depozitare și pregătirea recomandărilor pentru cele mai potrivite și mai sigure zone. 					

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

Depozitarea reziduurilor și a deșeurilor de construcție	<ul style="list-style-type: none"> Transferarea și înlăturarea materialului necorespunzător excavat (bitum și alte materiale mărunte de construcție) în locațiile stabilite acceptate de organizațiile relevante. Zona de depozitare a materialului înlăturat va fi departe de resursele de apă subterană și departe de zonele joase. Transportarea sistematică a materialelor necorespunzătoare excavate din zonele predispușe la eroziune. Refolosirea rezidurilor oricând este posibil. Recuperarea și refolosirea sau înlăturarea uleiului și lubrifianților folosiți de pe șantier, în conformitate cu reglementările naționale și locale. Evitarea arderii uleiului aruncat, materialului mărunț sau altor tipuri de deșeuri 	Antreprenor	Antreprenor	Managerul de proiect	Costul de construcție	În timpul construcției
Alunecări de teren	<ul style="list-style-type: none"> Desfășurarea activităților de construcție astfel încât vibrațiile ce provin de la echipamentele grele și tulburarea solului datorită lucrărilor de nivelare, excavării și consolidării taluzului să nu cauzeze instabilitatea stratului superior al solului și alunecarea acestuia. În general de luat toate măsurile necesare pentru a evita riscurile de alunecări de teren în timpul construcției. 	Antreprenor	Antreprenor	Managerul de proiect	Costul de construcție	Până la începerea construcției și în timpul construcției
Organizările de șantier/ Șantiere temporare și Locații	<ul style="list-style-type: none"> Identificarea locației organizărilor de șantier în consultare cu autoritățile locale, ASD, IPM local și ONG-uri; evitarea, unde este posibil, a stabilirii organizărilor de șantier lângă așezări sau lângă sursele de apă. Evitarea tăierii copacilor și reducerea înlăturării vegetației. Furnizarea de apă și facilități sanitare pentru angajați. Controlul deșeurilor solizi și a canalizării conform reglementărilor naționale și ale municipalității. Ca regulă, deșeurile solide nu trebuie aruncate, îngropate sau arse 	Antreprenor	Antreprenor	Managerul de proiect	Costul de construcție	În timpul construcției

Aspecte de mediu și sociale	Măsuri de atenuare	Măsuri instituționale			Estimarea costului	Perioada monitorizării
		Implementare	Responsabil pentru coordonare	Supraveghere		
	<p>pe sau în vecinătatea șantierului, dar vor fi depozitate la cel mai apropiat depozit de deșeuri sanitare sau zonă ce este în conformitate cu autorizațiile necesare.</p> <ul style="list-style-type: none"> Garantarea de către Antreprenor că va organiza și va întreține sistemul de selectare, colectare și transport al deșeurilor. Asigurarea ca toate deșeurile periculoase și nepericuloase, lichide și solide să fie selectate, colectate și depozitate conform reglementărilor și cerințelor naționale. La terminarea proiectului, înlăturarea tuturor materialelor mărunte și a deșeurilor, precum și toate structurile temporare, inclusiv clădiri de birouri, adăposturi și toalete. Plantarea în zonele expuse a vegetației corespunzătoare. Garanția că Inginerul inspectează și raportează faptul că organizarea de șantier a fost eliberată și readusă la condițiile de dinaintea proiectului. 	Antreprenor	Antreprenor	Managerul de proiect	Costul de construcție	În timpul construcției
Monumente istorice/ culturale	<ul style="list-style-type: none"> Oprirea lucrărilor de îndată ce se găsesc monumente istorice și culturale în timpul lucrărilor la terasament sau altor activități de construcție. Furnizarea informațiilor relevante Ministerului Culturii. Ministerul va stabili 					

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

	valoarea monumentelor istorice/ arheologice și va oferi îndrumări cu privire la modul în care vor continua sau dacă vor continua lucrările de construcție. Acest lucru poate include excavarea sau altfel, documentarea monumentelor înainte de începere, sau în situația obiectelor foarte valoroase, dezvoltarea unui plan de evitare a artefactelor pe acel șantier.					
Arbori	<ul style="list-style-type: none"> • Locațiile pentru replantare vor fi doar în interiorul zonei drumului, cât se poate de aproape de locurile unde au existat pierderi de copaci, respectând cerințele de proiectare și siguranță. • Plantarea copacilor adiționali va avea loc de-a lungul drumului și în ampriza drumului, cu aprobarea ASD și a Inginerului. • Plantațiile vor fi executate conform normativelor în vigoare așa cum este descris în Specificații. 	Antreprenor	Antreprenor	Managerul de proiect	Costul de construcție	În timpul construcției
Planul de Facilitare a Mobilității și Accesului (PFMA)	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea cu măsuri, în conformitate cu calendarul lucrărilor de construcție, de evitare și minimizare a impacturilor ce provin din executarea lucrărilor de construcție cum ar fi închiderea drumurilor și blocarea accesului la proprietăți • Reducerea impactului cauzat de sistarea în timpul construcției a utilităților precum electricitate, gaz, aprovizionarea cu apă și canalizare. • Informarea publicului cu privire la calendarul lucrărilor de construcție și închiderii drumurilor. 	Antreprenor	Antreprenor	Manager de proiect	Costul de construcție	Până la începerea construcției și în timpul construcției
Planul Social și de gen	<ul style="list-style-type: none"> • Asigura schimbului de informații dintre Antreprenor și populația locală. Aceasta include instalarea de către Antreprenor a panourilor informaționale în toate localitățile de-a lungul drumului. • Crearea noilor locuri de muncă pentru populația locală, cu accent sporit asupra femeilor și tinerilor, precum și altor grupuri. Aceasta poate include contracte mici. 	Antreprenor	Antreprenor	Manager de proiect	Costul de construcție	Până la începerea construcției și în timpul construcției

Aspecte de mediu și sociale	Măsuri de atenuare	Măsuri instituționale			Estimarea costului	Perioada monitorizării
		Implementare	Responsabil pentru coordonare	Supraveghere		

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

	<p>de aprovizionare și prestare a serviciilor, în același timp anunțurile de angajare pot fi publicate pe panourile informaționale or prin intermediul Comitetului de Monitorizare a Impactului Social ce va fi creat de Inginer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sporirea gradului de conștientizare a populației locale asupra siguranței la trafic, Ținta principală fiind școlile, asigurarea instruirii periodice și asigurarea facilităților pentru comunități la elaborarea procedurilor de siguranță pietonală în zonele de amplasare a școlilor, incluzând antrenarea voluntarilor adulți instruiți pentru a ajuta copiii să treacă strada, sporirea gradului de conștientizare asupra aspectelor siguranței în trafic și a comportamentului adecvat în trafic pentru zonele dens populate amplasate în preajma șantierelor. În acest sens Antreprenorul va asigura școlarizarea viitorilor instructori, inclusiv a profesorilor din școlile locale, care la rândul lor vor instrui elevii. • Asigurarea instruirii comunităților locale cu privire la siguranța la trafic în cazul vehiculelor lente și căruțelor. • Strămutarea unor obiecte după cum este prevăzut în Planul de Acțiuni de Strămutare. 					
Planul de Management a Riscurilor TP	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea ca TP nu este tolerat de angajați și muncitori, și antrenarea în practici de TP va servi drept cauză pentru suspendarea sau terminarea relațiilor de muncă sau contractului; la rândul său Antreprenorul va include această prevedere în contractele de muncă. • Sporirea gradului de conștientizare a angajaților, muncitorilor și sub-contractanților asupra problemei incluzând asigurarea cu informații despre zonele de risc și penalitățile pentru antrenarea în TP. Sporirea gradului de conștientizare va fi asigurat prin organizarea instruirii pentru personalul Antreprenorului și sub-contractanților. Antreprenorul este obligat să raporteze despre numărul sesiunilor de instruire și numărul participanților. Organizarea instruirilor TP, ridicarea gradului de conștientizare asupra muncii forțate și muncii copiilor poate veni la pachet împreună cu instruirea cu privire la securitatea și sănătatea ocupațională • Elaborarea unui sistem de semnalare a incidentelor suspicioase sau știute ale TP către FPM și autoritățile responsabile ale Guvernului Republicii Moldova; și îndrumarea victimelor potențiale către agențiile potrivite. Informația de contact a acestor autorități trebuie adusă la cunoștința tuturor muncitorilor și altor participanți în campaniile de sporire a gradului de conștientizare, inclusiv prin distribuirea foilor volante 	Antreprenor	Antreprenor	Manager de proiect	Costul de construcție	Până la începerea construcției și în timpul construcției
Planul de Management	<ul style="list-style-type: none"> • Organizarea de programe de conștientizare de prevenire a HIV/SIDA și BTS pentru populația locală. 	Antreprenor	Antreprenor	Inginer	Costul de	Până la începerea

Aspecte de mediu și sociale	Măsuri de atenuare	Măsuri instituționale			Estimarea costului	Perioada monitorizării
		Implementare	Responsabil pentru coordonare	Supraveghere		

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

a Riscurilor HIV/SIDA și BTS	<ul style="list-style-type: none"> • Distribuirea materialelor cu privire la prevenirea HIV/SIDA și BTS în rândul muncitorilor, cum ar fi foile volante, broșurile, afișe în limba .română. • Lansarea unor programe de conștientizare despre prevenirea HIV/SIDA și BTS pentru muncitorii constructori. • Introducerea în contractele de construcții a unor clauze de intervenție pentru prevenirea HIV și BTS. • Descurajarea abuzului de droguri (alcool și narcotice). • Concentrare asupra muncitorilor din transporturi, cu comportament cu risc ridicat (inclusiv muncitori tineri), cu oferirea educației de la egal la egal. • Conceperea de mesaje pentru forța de muncă generală, precum și pentru bărbați și femei. • Folosirea organizațiilor profesionale, precum ONG-uri și OC-uri care se ocupă cu prevenirea HIV. • Distribuirea gratuită de prezervative de tip bărbați și femei muncitorilor constructori. 	Antreprenor	Antreprenor	Manager de proiect	construcție	construcției și în timpul construcției
Securitatea și sănătatea ocupatională	<ul style="list-style-type: none"> • Furnizarea semnelor corespunzătoare de atenționare. • Furnizarea căștilor și a altor echipamente de protecție pentru muncitori. • Instruirea muncitorilor Antreprenorului privind problemele de sănătate și securitate, și cerința de a utiliza echipamentul de protecție pus la dispoziție. • Stabilirea tuturor măsurilor de securitate relevante în conformitate cu legislația și practicile de bună inginerie. • Realizarea instructajelor și a sesiunilor de informare pentru muncitori privind măsurile de securitate, responsabilitatea pentru siguranța proprie și pentru securitatea celorlalți. • Garantarea că operatorii vehiculelor și echipamentelor sunt calificați și instruiți corespunzător. • Procurarea de instalații de prim-ajutor, disponibilitatea rapidă a personalului instruit paramedical și transportul de urgență la cel mai apropiat spital prevăzut cu facilități de accident și urgență. • Stabilirea responsabilităților pentru a se garanta că aceste acorduri sunt în vigoare. • Stabilirea verificărilor periodice ale vehiculelor și materialelor, și alocarea responsabilității pentru verificare. • Garantarea că activitățile de extracție a materialelor sunt supravegheate și realizate de personal instruit și calificat. • Stabilirea procedurilor și furnizarea instrucțiunilor privitoare la evacuarea de urgență și realizarea unei liste de contacte de urgență disponibile 24 de ore. 	Antreprenor	Antreprenor	Manager de proiect	Costul de construcție	În timpul construcției

FAZA OPERAȚIONALĂ

Aspecte de mediu și sociale	Măsuri de atenuare	Măsuri instituționale			Estimarea costului	Perioada monitorizării
		Implementare	Responsabil pentru	Supraveghere		

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

			coordonare			
Calitatea aerului	<ul style="list-style-type: none"> Formularea și aplicarea cu strictețe a reglementărilor privind emisiile vehiculelor, ca urmare a unui program de conștientizare. Întreținerea barierei de vegetație pe fiecare parte a drumului pentru a bloca particulele aerportate spre zonele rezidențiale 	ASD, IPM ASD	IPM ASD	MADRM IPM	Inclus în bugetul ASD de mentenanță	Până la/ în timpul gestionării
Nivelul de zgomot	<ul style="list-style-type: none"> Formularea și aplicarea strictă a reglementărilor pentru controlul zgomotului, ca urmare a unui program de conștientizare. Folosirea barierei de sunet în zonele sensibile, precum școli, lăcașuri de cult, spitale și biblioteci. 	ASD, IPM ASD	IPM ASD	MADRM	În faza de construcție	Până la/ în timpul gestionării
Siguranța rutieră	<ul style="list-style-type: none"> Formarea disciplinei rutiere și a siguranței pietonale. Aplicarea legislației cu sporirea gradului de conștientizare (posibil prin implicarea femeilor și tinerilor ca instructori) Organizarea de programe de instruire periodică pentru comunitățile locale, având ca obiect siguranța rutieră pentru vehicule lente și vehicule cu tracțiune animală. Organizarea de programe de instruire periodică și dotări de bază pentru comunități în vederea elaborării unor proceduri de siguranță pentru zonele de traversare în zona școlilor, incluzând folosirea de voluntari adulți pregătiți ca supraveghetori pentru trecerile de pietoni, pentru a ajuta copiii la traversarea drumului. Dotarea și menținerea unor mijloace de semnalizare pentru avertizarea vehiculelor cu privire la locurile unde animalele pot fi pe drum, în special lângă zonele împădurite și zonele unde se cultivă pământul, zone unde este probabil ca animalele domestice precum bovinele să traverseze drumul. 	ASD, Poliția Rutieră	Poliția Rutieră ASD	IPM raionale , Centrul de Sănătate publică raional, Ministerul Afacerilor Interne, Poliția Rutieră	Cost de construcție	Până la/ în timpul gestionării

MADRM – Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului

IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului

Costuri: Costuri de construcție – aceste costuri vor fi incluse în costurile de construcție ale proiectului și se vor include în oferta pentru contractul de construcție.

Anexa 2

Plan de monitorizare a factorilor de mediu în baza analizelor de laborator și în teren

Aspectul	Parametrul de	Locația monitorizării	Tipul	Perioada	Toleranța/Măsurile de	Responsabili de
----------	---------------	-----------------------	-------	----------	-----------------------	-----------------

/ Faza	monitorizare		de monitorizare	monitorizării	minimalizare a impactelor	monitorizare/ Obser vații
MONITORIZAREA PE ȘANTIER						
Impact asupra solului/ Construcție	Contaminarea cu hidrocarburi	<p>Șantier (<i>Coridorului C13 Sectorul de drum L 390 Pârlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942</i>)</p> <p>Cele mai vulnerabile zone vecinătatea șantierului de lucru</p>	Vizual/ Desemnarea unui laborator acreditat de efectuare a analizelor de (cantitatea totală de hidrocarburi din sol).	1 x înainte de începerea lucrărilor; 1 x la finalizarea construcției – în aceleași locuri	De a stabili un etalon pentru evaluarea impactelor de construcție; de a încuraja reducerea la minimum a poluării și disconfortului creat ca rezultat; de a pune în aplicare legislația	Cheltuielile Antreprenorului. Aprobarea de către Managerul de proiect a locurilor de prelevare a probelor și pregătirea rapoartelor
	Eroziunea solului Lucrările de terasament și folosirea tehnicii grele de construcție	Șantier (<i>Coridorului C13 Sectorul de drum L 390 Pârlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942</i>)/pe terenurile adiacente șantierului	Vizual	1 x înainte de începerea lucrărilor; 1 x la finalizarea construcției – în aceleași locuri	Stabilirea măsurilor relevante de protecție a solurilor	Diriginte de șantier
Impactul asupra aerului/ Construcție	Poluarea aerului Impactul din cauza prafului Calitatea aerului în timpul activităților de vârf de construcție	Șantier/ Zonele rezidențiale cu cel mai mare potențial de a fi afectate, cele mai aproape zone receptive - probabil școli, spitale sau grădinițe, case la marginea drumului; zonele pietonale	Vizual/ Desemnarea unui laborator acreditat de a testa cantitatea de NOx, CO, SO ² în mediul înconjurător , VOC, PM10	1 x înainte de începerea lucrărilor; 1 x în perioada de vârf a construcției în fiecare sat afectat din cauza construcțiilor În timpul efectuării lucrărilor	Stabilirea măsurilor relevante de protecție a aerului	Cheltuielile Antreprenorului. Aprobarea de către Managerul de proiect a locurilor de prelevare a probelor și rapoartelor
	Poluarea	Șantier Cele mai afectate zone rezidențiale dea	Uzual/ Niveul zgomotului	Lunară/ Supravegher	Lucrările efectuate au fost cu tehnică ce	Diriginte de șantier

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

	aerului din cauza zgomotului	lungul traseului din cadrul Proiectului sau de-a lungul drumurilor pentru transportarea materialelor de construcție, unde pot fi afectați locuitorii din cauza camioanelor de transportare - probabil școli, spitale sau grădinițe.	(dBMini-echipament manual (analizator) cu program software	continuă În timpul operațiilor de construcție zgomotoase în localități / aproape de zonele receptive sensibile	nu depășește reglementările în vigoare. Prezentarea fișei tehnice a utilajului Conform specificațiilor în proiect, limită admisibilă	Cheltuielile Antreprenorului. Aprobarea de către Managerul de proiect a locurilor de prelevare a probelor și rapoartelor
	Vibrații Starea tehnică a infrastructurii susceptibilă la distrugeri din cauza efectelor de vibrație	Șantier Infrastructura (ex. case, pereți, fântâni etc.) în imediata vecinătate cu șantierele de construcție sau cu traseele de transportare – în special acolo unde va fi folosită tehnica grea	Uzual/	Lunară / În timpul efectuării lucrărilor	Reclamații din partea cetățenilor, distrugeri din cauza efectelor de vibrații nu au fost evidențiate. Inspectarea / documentarea stării tehnice a infrastructurii relevante (ex. crăpături existente pe clădiri sau alte distrugeri fizice)	Diriginte de șantier Inspectarea vizuală de către Antreprenor împreună cu Managerul de proiect documentarea fotografică
Impact asupra apei/ Construcție	Riscul permanent al impactului asupra resurselor locale de apă din cauza aflării fântânilor aproape de marginea drumului	Șantier Fântâni din ampriza drumului <i>Coridorului C13 Sectorul de drum L 390 Pârlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942</i> Uzina de beton asfaltic, str . Ghidighici nr.5	Vizual Desemnarea unui laborator acreditat de a lua probe, testa calitatea apei (NO ³ 24 duritatea: CaCO ³ 4coli, nr. total de total coli) și de analiza datele comparativ cu standardele naționale și cele ale Organizației, NO, NH, CL- , SO, pH, E. coli	1 x înainte de începerea lucrărilor; 1 x la finalizarea construcției (doar la fântânile unde apa s-a depistat a fi inițial bună în scopuri potabile)	De a stabili datele inițiale de bază ca etalon de referință în cazul unor posibile revendicări Stabilirea măsurilor relevante de protecție a apei	Cheltuielile Antreprenorului. Aprobarea de către Managerul de proiect a locurilor de prelevare a probelor și rapoartelor

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

	Poluarea apelor din cauza depozitării, gestionării și folosirii incorecte a materialelor de construcție	Șantier (Coridorului C13 Sectorul de drum L 390 Pârlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942) / în perimetrul fântânelor / Teritoriul uzinei antreprenorului	Vizual/Inspectare/ Observări	Lunară / Inspectări neanunțate	Asigurarea conformității conform cerințelor specifice de mediu, SSM Necesități pentru a reduce disconfortului și impactului asupra sănătății muncitorilor nu au fost.	Diriginte de șantier
Înterupere a circulației rutiere/ Construcție	Respectarea regimului de întrerupere a circulației rutiere	Șantier(Coridorului C13 Sectorul de drum L 390 Pârlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942) și în vecinătatea șantierului de lucru	Inspectarea vizuală observări	Lunară / în timpul efectuării lucrărilor	Cerinței de a reduce la minim, a întreruperii circulației rutiere în timpul construcției nu au fost	Diriginte de șantier
Accesul în gospodării / teren / facilitățile publice / Construcție	Siguranța pietonilor în gospodării / teren / facilitățile publice	Șantier (Coridorului C13 Sectorul de drum L 390 Pârlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942) și în vecinătatea șantierului de lucru	Vizuală /Supraveghere	Controlul aleatoriu în timpul activităților de construcție, minim o dată în săptămână În timpul efectuării lucrărilor	Cerinței de a reduce la minim a disconfortului și deranjul din partea cetățenilor nu au fost	Diriginte de Șantier /Manager de proiect
Siguranța rutieră și a pietonilor/ Construcție	Siguranța vehiculelor și a pietonilor	Șantier(Coridorului C13 Sectorul de drum L 390 Pârlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942) și în vecinătatea șantierului de lucru	Observații	Controlul aleatoriu minim o dată în săptămână seara	Cerințe de asigurarea permanentă a condițiilor de siguranță	Diriginte de Șantier /Manager de proiect
Impactul deșeurilor/ Gestionarea deșeurilor/ Construcție	Deșeurile solide inerte, cum sunt matrialele demolate, betonul,	Șantier și în vecinătatea șantierului de lucru Uzina de beton asfaltic, str . Ghidighici 5	Vizual	Lunară Monitorizarea conformității conform specificațiilor proiectului de	Reciclarea deșeurilor conform unui plan Evidențierea de gestionare a deșeurilor ca	Diriginte de șantier Responsabil de mediu

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

	plasticul, metale, bitumul și (anvelopele uzate)			execuție	dovadă de gestionarea corectă Nepermiterea depozitării deșeurilor (în zonele supuse inundației)	
Impact asupra biodiversității/ Construcție	Deteriorarea vegetației Înlăturarea vegetației	Șantier(<i>Coridorului C13 Sectorul de drum L 390 Pârlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942</i>) și în vecinătatea șantierului de lucru	Vizual	Lunară Monitorizarea în timpul construcțiilor La necesitate	Adoptarea strategiilor de evitare a distrugerii accidentale ale copacilor Îngrădirea temporară a copacilor. Reamplasarea lucrărilor ingineresti	Diriginte de șantier Responsabil de mediu
CONSTRUCȚIE/ FURNIZAREA MATERIALELOR						
Uzina de asfalt	Deținerea autorizației oficiale / licenței valabile	Uzina de asfalt Uzina de beton asfaltic, str . Ghidighici nr.5	Vizual Respectarea cerințelor de mediu conform Autorizației de mediu	Înainte de a face lucrărilor	Conformarea conformității cu cerințele de mediu, ocrotirea sănătății vizate în proiectul de execuție	Diriginte de Șantier /Manager de proiect
Cariera de piatră,nisip și prundiș Pământul pentru construcția terasament ului	Deținerea autorizației oficiale / licenței valabile Conformitatea cu prevederile din licență	Carieră provizorie Șantier Uzina de beton asfaltic, str . Ghidighici nr.5	Vizual Respectarea cerințelor de mediu conform Autorizației de mediu	Lunară Înainte de începerea lucrărilor/ în timpul	Asigurarea conformității cu cerințele de mediu, ocrotirea sănătății conform Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale	Operator gropii de împrumut / Manager de proiect
CONSTRUCȚIE/ TRANSPORTAREA MATERIALELOR						
Asfaltul	Camioanele încărcate sunt acoperite	Uzina de beton asfaltic, str . Ghidighici nr.5	Vizual	Lunară Înainte de a începe lucrările în timpul construcției	Au fost asigurate conformitățile conform cerințelor de mediu ocrotirea	Diriginte de Șantier

Republica Moldova - Ministerul Economiei și Infrastructurii - Administrația de Stat a Drumurilor
Proiectul de Îmbunătățire a Drumurilor Locale

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

					sănătății.	
Piatra Nisipul și prundișul de râu	Camioanele încărcate sunt acoperite	Șanterul de lucru Uzina de beton asfaltic, str . Ghidighici nr.5	Vizual	Lunară În timpul lucrărilor	Au fost asigurate conformitățile conform cerințelor pentru mediu ocrotirea sănătății și reducerea la minim a circulației rutiere.	Diriginte de Șantier Manager de proiect
Pământul	Camioanele încărcate sunt acoperite	Șanterul de lucru(<i>Coridorului C13 Sectorul de drum L 390 Pârlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942</i>)	Vizual	În timpul lucrărilor	Asigurarea conformității performanței conform cerințelor pentru mediu ocrotirea sănătății .	Diriginte de Șantier Manager de proiect
Rutele de transport	Conform rutelor de transport din Indicațiile Metodice ale Antreprenorului	Șanterul de lucru (<i>Coridorului C13 Sectorul de drum L 390 Pârlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942</i>)	Vizual	În timpul lucrărilor	Nu au fost stopată activitatea rutelor de transport în timpul lucrărilor.	Diriginte de Șantier Manager de proiect
Impactul asupra muncitorilor pe șantier (Sănătatea și securitatea muncitorilor)	Riscuri generale legate de igiena și securitatea muncii pe șantierul de construcții	Șanterul de lucru (<i>Coridorului C13 Sectorul de drum L 390 Pârlița-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942</i>) Cazarea muncitorilor	Vizual	În timpul lucrărilor	Asigurarea securității și sănătății muncitorilor a fost la maxim	Diriginte de Șantier Manager de proiect

Lista fântânelor publice înregistrate de-a lungul drumurilor din cadrul proiectului

Nr. d/o	LRIP/W4/03 Coridor 13	Marginea drumului, distanța de la axa drumului (m)	
	PC	partea stângă	partea dreaptă
1	27+870	-	8
2	30+540	-	6
3	Total	-	14

Sumarul de legi în domeniul protecției mediului

Legea/Codul	Anul	Relevanța la Proiect
Codul Funciar	1991	Stipulează faptul despre necesitatea considerării și implementării protecției terenurilor în timpul proiectării, selectării șantierelor, construcției și implementării noilor proiecte și a proiectelor de re-construcție
Legea cu privire la reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, cadastrul funciar de stat și monitoringul funciar	1992	Se referă la reglementarea regimului proprietății funciare și folosirea resurselor funciare – această lege poate avea relevanță în context cu achiziționarea terenurilor
Legea cu privire la protecția mediului	1993	Stipulează, printre altele, și faptul, că construcția, re-construcția și modernizarea facilităților publice sunt supuse procedurii de expertiză ecologică și că, pentru anumite activități, prevăzute în proiect, sunt necesare autorizații
Legea cu privire la drumurile auto	1995	Prevede cerințele specifice care trebuie să fie respectate în timpul proiectării drumurilor
Legea despre Protecția Apelor Râurilor și Lacurilor	1995	Stabilește ariile de protecție de-a lungul râurilor, râulețelor și lacurilor și prevede normele de protecție
Legea cu privire la expertiza ecologică	1996	Prevede evaluarea mediului în cadrul proiectelor
Codul silvic	1996	Stipulează faptul despre necesitatea planificării și implementării protecției pădurilor în timpul proiectării, construcției și implementării noilor proiecte și a proiectelor de re-construcție, reabilitării
Legea cu privire la protecția aerului Înconjurător	1997	Include cerința de respectare a standardelor pentru calitatea aerului și măsurile de reglementare legate de poluarea aerului
Legea cu privire la regimul produselor și substanțelor nocive	1997	Abordează întrebarea cu privire la licențiere, producție, depozitare, transportare și destinația substanțelor nocive, care ar putea fi folosite la lucrările de construcție a drumurilor
Legea cu privire la resursele naturale	1997	Prevede protecția resurselor naturale – această legea poate avea relevanță în context cu curățirea terenului
Legea cu privire la plata pentru poluarea	1998	Prevede un sistem de activități economice,

Coridorul 13 Sectorul de drum L 390 Pîrlîța-Nisporeni KM 23+400 –KM 32+942

Mediului		care ar face nerentabile orice prejudicii aduse mediului, prin aceasta fiind redus la minimum volumul emisiilor și scurgerilor poluante în mediul înconjurător.
Codul despre Resursele Naturale	1993/2009	Reglementează exploatarea Resurselor minerale pe teritoriul țării și specifică rolul și responsabilitățile diferitor părți implicate în

		acest proces.
Regulamentul privind accesul la informație, participarea publică la procesul de luare a deciziilor și accesul la justiție pe problemele legate de mediu	2000	Prevede participarea publică la procesul de luare a deciziilor
Legea apelor	2011	Asigură folosirea rațională a apelor și protejează resursele de apă contra poluării și contaminării din cauza construcției noilor facilități
Legea cu privire la Evaluarea Impactelor asupra Mediului	2014	Această lege formează cadrul legal pentru evaluarea impactelor asupra mediului în cadrul unor anumitor proiecte private și publice sau unor anumitor activități planificate și stabilește principiile și procedurile de prevenire și diminuare, la etapele inițiale, a impactelor asupra mediului și impactelor asupra sănătății populației.
Codul transportului auto	2014	Reprezintă baza legală pentru organizarea și realizarea transportului pe drumuri, transportul de mărfuri și transportul pasagerilor pe teritoriul Republicii Moldova, la fel și orice alte activități relevante la activitățile de transport, în condiții de siguranță și în mod corespunzător, fiind respectate principiile competitive și întreprinse măsurile de protecție a mediului
Legea cu privire la deșeurile	2016	Prevede politica de stat, baza legală și măsurile necesare pentru protecția mediului și sănătății publice prin prevenirea sau reducerea impactelor negative ca rezultat al generării și gestionării deșeurilor, prin măsuri de minimalizare, în general, a impactelor ca rezultat al folosirii resurselor naturale și prin folosirea lor mai Eficientă Legea va intra în vigoare din Decembrie 2017
Legislația Muncii, Igiena și Securitatea Muncii		
Codul Muncii	2003	Reglementează toate relațiile individuale și colective de muncă, punerea în aplicare a regulamentelor referitor la angajarea în câmpul muncii, jurisdicția muncii, și alte relații direct legate de relațiile de muncă.
Legea despre securitatea și sănătatea la locul de muncă	2008	Stabilete principiile generale de prevenire a riscurilor la locul de muncă, protecție a muncitorilor la locul de muncă, eliminare a

		factorilor de risc, consultare, participare și
		instruire a muncitorilor și reprezentanților lor, cât și recomandațiile călăuzitoare de aplicare a principiilor menționate

Hotărâri ale Guvernului, Dispoziții, Standarde¹⁰

- **Hotărârea Guvernului** privind aprobarea și introducerea normelor sanitaro-epidemiologice de stat și a standardelor pentru întreprinderile producătoare de beton asfaltic (2006);
- Standardul de stat GOST 17.2.3.01-86. Protecția naturii. Atmosfera. Regulamentul cu privire la controlul calității aerului în localități;
- Norme de construcție temporare 9-79, Ghid pentru protecția mediului înconjurător și a terenurilor (proprietății funciare) pentru reconstrucția drumurilor auto în Moldova, 1979;
- Norme de construcție D.02.01-96. Drumuri și Poduri: Cerințele pentru protecția mediului în timpul lucrărilor de proiectare, construcție, reabilitare, reparare și întreținere a drumurilor și podurilor, 1996;
- Norme de construcție temporare 18-74. Instrucțiuni cu privire la proiectarea arhitecturală și peisajistică a drumurilor, (1975);
- Norme de construcție și Reguli 2.05.02-85. Drumuri auto.
- **Hotărârea Guvernului** nr. 934 din 15 August 2007. Norme sanitare pentru calitatea apei potabile (2007).
- **Hotărârea Guvernului** nr 80 din 09 februarie 2012: Minimumul de cerințe pentru Securitatea și Igiena Muncii pe șantierele de construcție temporare și mobile

Anexa 5

Lista contractelor încheiate între Antreprenor și agenții economici

Nr. d/o	Numărul contractului	Domeniul
1	100/PS/I/06-19	Transportarea deșeurilor solide. or.Vatra
2	15/VC/E/06-19	Vânzarea –cumpărarea uleiului uzat.
3	122/01-19	Spălătorie auto.
4		
5		
6		
7		

NB: Aceste contracte vor fi prezentate la necesitate